

ARKEOLOGISK UTREDNING 2023

ARKEOLOGISK FÖRUNDERÖKNING 2023

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 2024

Patrik Hallberg

BOPLATSLÄMNINGAR I SKÄLLINGE

Halland, Varbergs kommun, Skällinge socken, Fastighet Skällinge 1:139
Fornlämning RAÄ L2023:1206

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2026:26

KULTURMILJÖ
HALLAND

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2026

Arkeologisk utredning 2023, förundersökning 2023 och undersökning 2024

Bild framsida: Kärlet F6. Foto: Patrik Hallberg. (Fotonummer: 2025-62-9)

Ärende nr ms2006/02316.

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
BAKGRUND	5
Topografi, fornlämningsmiljö och undersökningsområde	5
TIDIGARE INSATSER	7
Utredningen	7
Förundersökning av L2023:1206	7
<i>Sammanfattning av resultaten</i>	8
Förundersökningens fynd	8
<i>Keramikfynd</i>	9
Förundersökningens analyser	10
TOLKNINGSFÖRSLAG EFTER FÖRUNDERÖKNINGEN	10
SLUTUNDERSÖKNING AV L2023:1206	10
Frågeställning	10
METOD	10
Undersökningsplanens måluppfyllelse	11
RESULTAT	11
Anläggningar	12
<i>Stolphål</i>	12
<i>Gropar</i>	12
<i>Härdar</i>	12
Husen	14
Fynd	20
<i>Keramik</i>	20
<i>Bränd lera</i>	22
<i>Metall</i>	22
Slutundersökningens analyser	22
<i>Makrofossilanalys</i>	22
<i>Stolphål A798, hus 1</i>	22
<i>Vedart</i>	23
<i>¹⁴C-analys</i>	23
SYNTES	23
REFERENSER	26
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	26

Bilagor	28
Bilaga 1 Schaktbeskrivningar, utredning	
Bilaga 2 Schaktbeskrivningar, förundersökning	
Bilaga 3 Anläggningstabell, utredning	
Bilaga 4 Anläggningstabell, förundersökning	
Bilaga 5 Anläggningstabell, undersökning	
Bilaga 6 Fyndlista, förundersökning	
Bilaga 7 Fyndlista, undersökning	
Bilaga 8 Makrofossilanalys, förundersökning, Jens Heimdahl, Arkeologerna	
Bilaga 9 Vedartsanalys, förundersökning, Erik Danielsson, VEDLAB	
Bilaga 10 ¹⁴ C-analys, förundersökning, Melanie Mucke, Ångströmlaboratoriet Uppsala	
Bilaga 11 Makroanalysrapport, Jens Heimdahl Arkeologerna, undersökning	
Bilaga 12 ¹⁴ C-analys, undersökning, Melanie Mucke, Ångströmlaboratoriet Uppsala	
Bilaga 13 Ritningsförteckning, undersökning	
Bilaga 14 Fotolista	
Bilaga 15 Ritning, förundersökning	
Bilaga 16 Ritningar, undersökning	
Bilaga 17 Keramik, Torbjörn Brorsson, Keramiska studier	
Bilaga 18 Metalldetektering, Jonas Paulsson, Schulz Paulsson Arkeologi AB	

Figur 1. Platsen för undersökningarna markerad på Lantmäteriets karta. Skala 1:50 000.

SAMMANFATTNING

Rapporten sammanfattar resultaten från utredningen, förundersökningen och slutundersökningen. Kulturmiljö Halland har på uppdrag av Varbergs kommun utfört en arkeologisk utredning, förundersökning samt en slutundersökning av den under utredningen 2023 påträffade fornlämningen L2023:1206. Orsak till undersökningarna är att Varbergs kommun har för avsikt att bygga en ny räddningsstation i Skällinge inom fastigheten Skällinge 1:139.

Den slutundersökta ytan uppgick till 2062 kvadratmeter av den cirka 2115 kvadratmeter stora fornlämningen. Inom den slutundersökta ytan påträffades och registrerades totalt 394 anläggningar, av dessa utgick 56 som stenlyft eller djurgångar. Återstoden 338 anläggningar fördelades som 292 stolphål, 35 härdar och 15 gropar. Av dessa undersöktes 162 anläggningar. Dessa återstående anläggningar bildar minst tre långhus, två som ligger i öst-västlig riktning, samt ett som ligger i nord-sydlig. Slutundersökningens keramikfynd kommer från 13 olika anläggningar, med en större koncentrerad mängd i en och samma grop från ett större kollapsat kärl (1FK3335.3327). Allt pekar på en boplatz eller gårdslämning med en datering kring romersk järnålder, men då husen överlappar så bör det röra sig om flera generationer eller tidsperioder. Delar av keramiken från förundersökningen dateras kring yngre förromersk järnålder och tidigare ¹⁴C-analyserna hamnar från bronsålder period III fram till och med romersk järnålder.

BAKGRUND

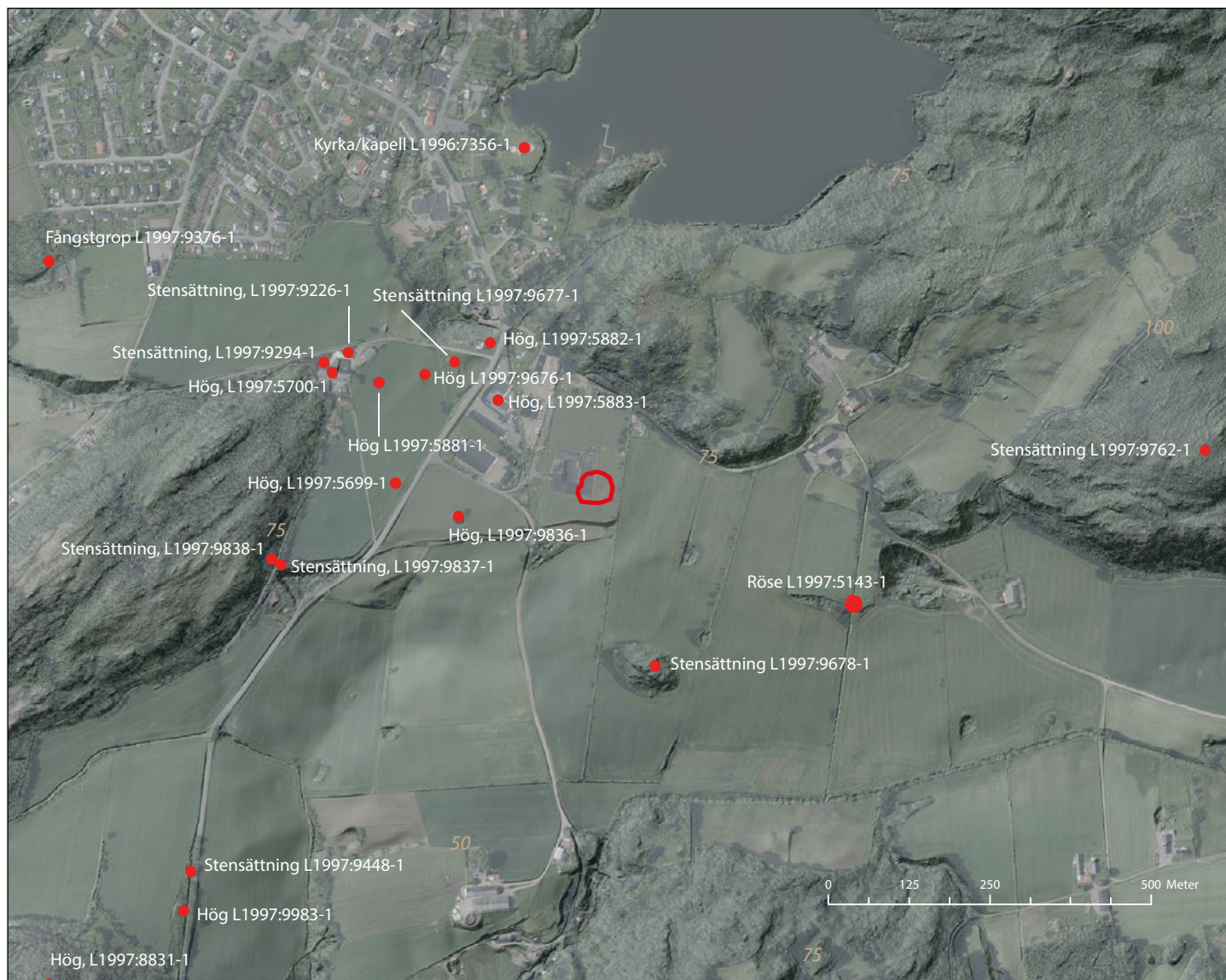
Personal från Kulturmiljö Halland har på uppdrag av Varbergs kommun enligt länsstyrelsebeslut 431-4387-2022 genomfört en arkeologisk utredning inom fastigheten Skällinge 1:139 i Skällinge socken. Orsak var att Varbergs kommun har för avsikt att bygga en ny räddningsstation i Skällinge inom fastigheten Skällinge 1:139. Vid utredningen i april 2023 framkom anläggningar som gjorde att det registrerades en ny fornlämning, boplatzlämning L2023:1206. Under två dagar i slutet av augusti 2023 enligt länsstyrelsebeslut 431-2883-2023 genomfördes så en arkeologisk förundersökning av boplatzlämningen L2023:1206. Fornlämningen är cirka 3071 m² och den undersökta ytan uppgick till 2115 m².

Då ärendet brådsnade gick det efter länsstyrelsebeslut 431-6495-2023 direkt vidare till slutundersökning

och den genomfördes under åtta dagar i april 2024. I denna rapport kommer både resultaten från utredningen, förundersökningen och slutundersökningen redovisas. I presentation och analys integreras därför resultatet från alla undersökningarna.

Topografi, fornlämningsmiljö och undersökningsområde

Undersökningsområdet utgör en del i ett landskap med flack åkermark, strax sydost om Skällinge samhälle. Området gränsar till åkermark i N, Ö och S, åt väster finns industribebyggelse. På den norra sidan finns en anlagd väg och flera enskilda hustomter. Bortanför dessa vidtar en trädbeklädd bergsklack och Skällinge sjö. Inom detaljplaneområdet fanns inga tidigare

Figur 2. Topografiska kartan i skala 1:10 000 med arkeologiska lämningar. Undersökningsområdet inringat.

kända fornlämningar. Närmaste registrerade fornlämningar finns på grannfastigheten i väster, där det registrerats en förstörd hög, som enligt Göteborgsinventeringen var 15,5 meter i diameter och 1 meter hög. Åt V och SV återfinns fler registrerade fornlämningar, i form av gravhögar L1997:9836, L1997:5699 och L1997:9676, samt stensättningen L1997:9677. Dessutom finns ytterligare två platser registrerade som förstörda högar, L1997:5881 och L1997:5882. I VSV och S finns också ett registrerat röse L1997:5143 och stensättningen L1997:9678.

Historisk markanvändning och kartanalys

Under överskådlig äldre tid har aktuellt område utgjorts av odlingsmark, både storskifteskartan från 1799 och lagaskifte från 1833 visar på detta. Den flacka lätt sluttande ytan som undersökningsområdet ligger på, har förmodligen varit något mindre till ytan under förhistorisk tid, vilket kan anas vid studier av det historiska kartmaterialet. Detta går också att se i terrängen, då det i den södra delen av åkerytan är som en brant terrasskant, antagligen har man under historisk tid fyllt ut marken här för att få större odlingsytor. Detta kan också tyvärr peka på att de historiska metallföremålen som påträffades i matjordslagret kan vara hitförda med jordmassorna.

TIDIGARE INSATSER

Utredningen

Vid utredningen som gjordes i april 2023, enligt länsstyrelsebeslut 431-4387-2022 öppnades nio längre schakt och fördelades över det 16 300 m² stora utredningsområdet. Vid utredningen påträffades lämningar av boplatsskarakteristik bestående av 23 stolphål, 3 härdar och 1 grop. Alla anläggningar, förutom ett stolphål var koncentrerade i den sydöstra delen av ytan. Utredningsområdet metalldetekterades av Jonas Paulsson, men det påträffades endast kraftigt korroderade efterreformatoriska föremål. Under utredningen

insamlades också ett kolprov från fyllningen i en härd (AH309), vilket skickades till vedartsanalys och därefter till ¹⁴C-analys. Analysen visade på björkbark och dateringen blev romersk järnålder, se tabell 2. Den påträffade lämningen hade en yta om cirka 3071 m². Den blev registrerad som boplatslämning L2023:1206.

Förundersökning av L2023:1206

Syfte & genomförande

Förundersökningen genomfördes med en mindre, bandgående grävmaskin under två dagar i augusti

2023. De sex schakten fördelades inom fornlämningen i syfte att försöka avgränsa densamma samt att söka efter under mark dolda anläggningar som kunde bidra till förståelse och datering av fornlämningen. Därefter återställdes alla schakt och uppgrävd matjord lades tillbaka efter genomförd förundersökning. De påträffade anläggningarna dokumenterades och mättes in med hjälp av GPS. Jordprover skickades från två härdar (AH372 & AH443) och en grop (AG504). Av kolproven som insamlades skickades de från en härd (AH372) och från två av groparna (AG249 & AG504). Kolproven skickades först till vedartsanalys, därefter vidare till ¹⁴C-analys, se tabell 2.

Sammanfattning av resultaten

Inom förundersökningsområdet schaktades totalt 274 löpmeter, med en total yta av 527 m². Det grävdes sex schakt, alla med en skopbredd av 1,4 meter. Schakten grävdes till ett djup av cirka 0,4–0,5 meter. Schakten placerades utifrån syftet att försöka avgränsa och beskriva den tidigare påträffade fornlämningen. Det påträffades 48 stolphål, 8 härdar och 4 gropar, varav 12 stolphål tolkades kunna ingå i en möjlig huslämning, se figur 11. Dessutom påträffades flera fina fynd av keramik från olika anläggningar. Förundersökningsområdet metalldetekterades också och det påträffades fynd av metall med en förmodad datering kring 1500–1600 tal.

Matjordens tjocklek i alla schakt låg på ca 0,25 meter och bottenlagret var uteslutande silt eller sand i alla grävda schakt

Förundersökningens fynd

Metallfynd

Förundersökningsområdet metalldetekterades av Jonas Paulsson, inga av metallfynden var från förhistorisk tid, men flera av föremålen har däremot tolkats till 1500–1600 tal, exempelvis en dubbelsölja (F10) se figur 1, en liten klotknapp i silver med dekor (F8) se figur 2, samt vad som först tolkades som ett hänge (F11) i blått glas med metallkant av mässingslegering. Hänget har visat sig vara ett sigill som på ena sidan har ett kristet motiv föreställande en pelikan som matar sina ungar med sitt eget blod, en vanlig symbol inom kyrkan som symboliserar Kristi offerdöd. Detta allmänna kyrkliga motiv förekommer bland annat i flera kyrkor som målningar och påträffas där i takvalven

Figur 4. Dubbelsölja F10 (FU), CU-leg. (Fotonr: 2023–145:8).
Foto: Patrik Hallberg.

Figur 5. Klotknapp F8 (FU), silver. (Fotonr: 2023–145:09).
Foto: Patrik Hallberg.

(Malmberg 2025). På baksidan har den ett monogram, kanske motsvarande initialerna från dess ägare. (se figur 6 & 7) Pelikanmotivet återfinns även på en knapp från Vasaskeppet (Id. Nr. 28103 Vasamuseet), knappen påträffades tillsammans med andra odekorerade knappar i en ask av spån nerstoppad i en tunna på nedre kanondäck (se figur 5). Myten om pelikanen härstammar från förkristen tid, men har blivit vanligt förekommande inom hela den kristna världen.

Förutom dessa föremål påträffades även flera efterreformatoriska metallföremål i form av olika knappar och ett mynt, se fyndtabell.

Figur 6. Framsida av hänge med kristet motiv, F11 (FU), CU-leg, glasinfattning med gravyr. (Fotonr: 2023–145:11). Foto: Patrik Hallberg

Figur 7. Baksida av hänge med monogram, F11 (FU), CU-leg, glasinfattning med gravyr. (Fotonr: 2023–145:12). Foto: Patrik Hallberg

Figur 8. Knapp från Vasaskeppet med bild av Kristi offerdöd i form av en pelikan.

Keramikfynd

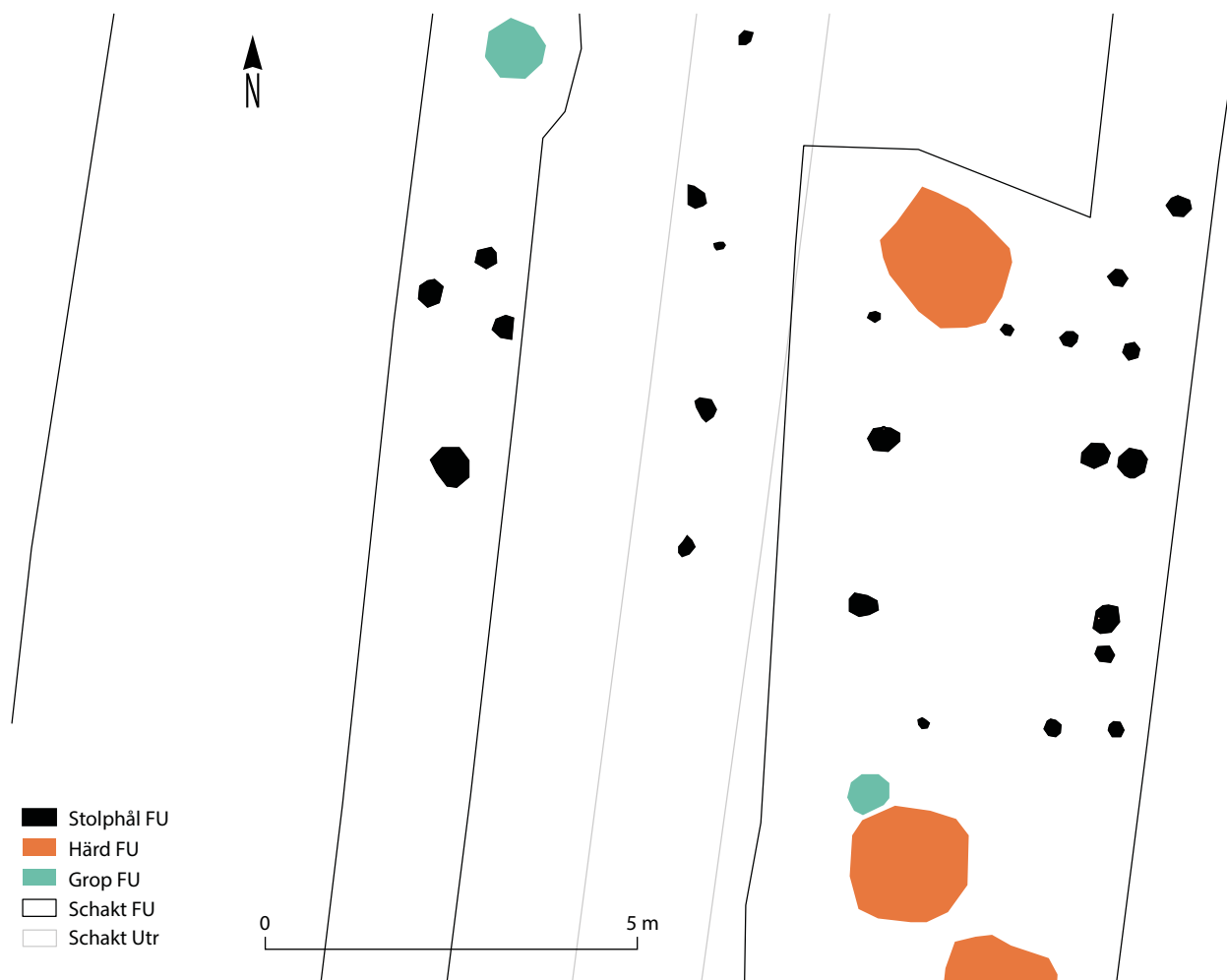
Från flera anläggningar registrerades keramik från förromersk järnålder. Från en och samma anläggning (A504) påträffades både en skärva från bukdelen av ett silkärl (F2) se fig. 9, som möjligtvis har använts för ångkokning av vegetabilier, kanske skalkorn och dessutom flera delar av ett mindre hängkärl (F1) Se figur 10. Det var utformat som en mindre tunnväggig kopp med flera små utbuktningar eller öron runt om mellan hals och skuldra, förmodligen för någon form av upphängning. Med sin ringa storlek bör den ha haft en mycket specifik funktion. Den dateras till yngre förromersk järnålder. I samband med undersökningen gjordes även ICP-analys av en skärva från förundersökningen. Analysen gjordes på en bit från det fina

Figur 9. Skärvor av Silkärl F2 (FU) och hängkärl F1 (FU), bland keramik från samma anläggning (504), fotonr: 2023–145:01, foto: Patrik Hallberg.

Figur 10. Skärva av ett hängkärl F1 (FU), fotonr: 2023–145:20, foto: Patrik Hallberg.

Figur 11. FU schakt med anläggningar och möjligt hus (vilket senare blev hus 1) se figur 13. Skala 1:100

hängkärlet F1. Vid analysen visade det sig att tvärtemot vad vi trodde var importerad keramik, visade sig vara lokalt tillverkad i den här delen av Halland och med stora likheter till keramikfynd från Varbergssområdet. Se vidare i bilaga 17.

Förundersökningens analyser

Totalt insamlades elva prover; fem kolprover och sex miljöprov. Av dessa skickades slutligen endast prover från härden AH372 och härden AH443, samt prover från de två groparna AG 249 och AG504. Se tabell 2

Makroskopisk analys gjordes på tre prover och utfördes av Jens Heimdahl/SHMM. Analysmaterialet för makrofossil var relativt fattigt på innehåll. Både gropen AG504 och härden AH372 innehöll endast träkol, varför det inte gick att dra någon vidare slutsats

om dessa anläggningar. I härden AH443 påträffades dock tre förkolnade sädeskärnor, av dessa kunde två identifieras som skalkorn, vilket är det mest vanligt förekommande sädesslaget under järnåldern. Vanligtvis behandlas skalkorn genom rostning, som bidragit till att de förkolnades lätt och därmed bevarades se bilaga 8.

Kolproverna skickades först till vedartsanalys av Erik Danielsson/VEDLAB och därefter till ^{14}C -analys hos Tandemlabbet vid Uppsala universitet.

Vedartsanalysen visade att kolproverna kom från ek i gropen AG504, björk och ek i härden AH372 och slutligen från lind i gropen AG249. Tyvärr kan både ek och lind ge hög egenålder vid en datering. Materialet från vedartsanalysen skickades vidare till Ångströmlaboratoriet i Uppsala för ^{14}C -datering. Svaret

från analysen visar på en datering för gropen AG504 kring cal 769–476 BC, för härden AH372 mellan cal 57 BC–209 AD, slutligen gropen AG249 cal 1304–1152 BC. Resultaten från ¹⁴C-analysen pekar alltså på en datering från äldre bronsålder till mitten av romersk järnålder, se bilaga 10 och tabell 2.

TOLKNINGSFÖRSLAG EFTER FÖRUNDERÖKNINGEN

De påträffade arkeologiska lämningarna tyder på att det rör sig om en boplatz från äldre järnålder, detta bekräftas av både keramikens utseende såväl som ¹⁴C-dateringarnas resultat. Dessutom pekar åtminstone ett av dateringsproven IPK 1380.249 på att det förmodligen har funnits en äldre boplatz här tidigare och då från bronsålder. Detta syns dock inte tydligt i vare sig anläggningar eller fyndmateriale.

SLUTUNDERSÖKNING AV L2023:1206

Frågeställning

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att dokumentera, tillvarata fornfynd, rapportera och förmedla resultaten från den vid förundersökningen konstaterade fornlämningen L2023:1206.

- *Fokusera på bebyggelseämningarna från järnåldern och sätta i sitt historiska och topografiska sammanhang.*
- *Att utifrån grävningens förutsättningar klarlägga en eventuell bosättning och dess kronologi och rumsliga organisation, samt nyttjande vid olika tidsskeden.*
- *Sätta det keramiska fyndmaterialet i sin historiska kontext. Samt att beakta det rika fyndmaterialet av metall från historisk tid som påträffades vid förundersökningens metalldetektering.*

METOD

Av fornlämningens totala storlek på 3071 m² valdes ett slutundersökningsområde ut baserat utifrån de påträffade anläggningarna från förundersökningen, se figur 14. Den totala ytan som banades av var 2062 m². Avbaningen gjordes med en större bandgående grävmaskin. All matjord inom området togs bort ner till alven. Förutom i den NV delen, där cirka 263 m² av undersökningsområdet redan hade inhägnats och

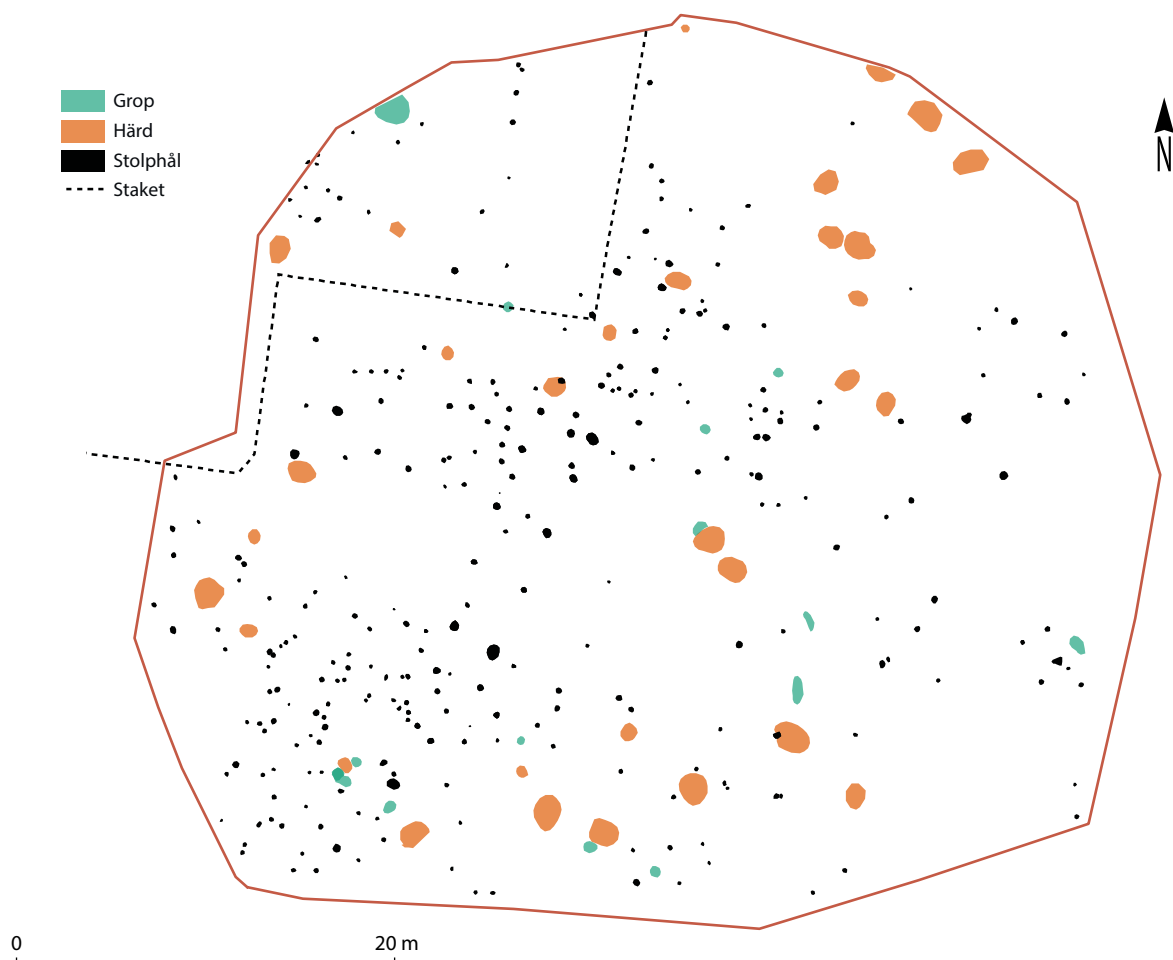
matjorden hade schaktats bort av exploatören, se figur 12. Vi fick senare tillgång till även detta område och kunde registrera ytterligare ett trettiotal anläggningar varav två gropar och två härdar. I samband med avbaningen och framrensandet, inmättes alla anläggningar och eventuella störningar. Flera av de nya registrerade anläggningarna var redan registrerade från den tidigare utredningen och förundersökningen. Av totalt 394 registrerade anläggningar, utgick 56 som stenlyft eller djurgångar. Återstoden 338 anläggningar som bestod av 292 stolphål, 35 härdar och 15 gropar. Av dessa undersöktes 162 vilket motsvarar cirka 48% (totalt, inklusive de anläggningar som utgick så undersöktes lite drygt 55% av de inmätta objekten). Arkeologiska objekt, fynd och prover mättes in med RTK GPS och registrerades i Intrasis. Analyserna som gjordes var makrofossilanalys, vedartsanalys och ¹⁴C-analys. Jordprover skickades för makro-fossilanalys till Jens Heimdahl vid Statens Historiska Museum. Vedartsanalysen gjordes av Erik Danielsson/ VEDLAB och ¹⁴C-analysen gjordes av Ångströmlaboratoriet vid Uppsala universitet. Den avbanade ytan och de framtagna anläggningarna metalldetekterades av Jonas Paulsson. Keramiken har undersökts och registrerats av Torbjörn Brorsson Kontoret för Keramiska Studier. Det gjordes även ICP-analys på två keramikskärvor från undersökningen samt en keramikskärva från förundersökningen.

Undersökningsplanens måluppfyllelse

Målen med undersökningsplanen har till en del kunnat uppfyllas. Planerade metoder kunde genomföras och en del av frågeställningarna har besvarats. Frågor rörande platsens kronologi har fått en del svar, men också väckt en del nya frågor. I huvudsak har det förekommit aktiviteter på platsen under romersk järnålder, men också under yngre bronsålder, enligt ett av ¹⁴C-proven. Detta kan dock inte bekräftas ytterligare i fyndmaterialet.

RESULTAT

Den schaktade ytan uppgick till totalt 2062 m². Vi påträffade totalt 394 registrerade anläggningar, av dessa utgick 56 som störningar, stenlyft eller djurgångar. Återstoden var 338 anläggningar som bestod av 292 stolphål, 35 härdar och 15 gropar. Av dessa undersöktes 162 anläggningar. Inom ytan påträffades flera lämningar efter hus eller konstruktioner, de påträffades delvis omlott och på varandra, vilket har

Figur 12. Slutundersökningsområdet med alla anläggningar, samt den i NV redan avbanade ytan avgränsad av staketet, skala 1:400.

gjort det svårt att utläsa några exakta husformer, men generellt kan sägas att det rör sig om långhus av brons- och järnålderstyp, se figur 21.

Anläggningar

Utifrån de registrerade anläggningarna, kunde urskiljas tre husformer. Det rör sig om tre långhus, två i Ö-V riktning och ett orienterat i N-S. De påträffade huslämningarna stärker bilden av att det rör sig om en boplatz från romersk järnålder med en möjlig tidigare föregångare från yngre bronsålder.

Stolphål

Av de 341 registrerade stolphålen utgick 49, av återstående 292 stolphål undersöktes 136 och de grävdes till 50%. Storleksmässigt var stolphålen i regel mellan 0,15–0,60 meter i diameter och mellan 0,05–0,5 meter djupa. Med en fyllning som bestod av brun till mörk-

grå humös sand. Utifrån stolphålen kan tre långhus bildas. Se figur 21.

Gropar

Totalt påträffades 18 gropar, av dessa utgick tre, av återstoden undersöktes 8, och grävdes till 50%. Groparna mätte mellan 0,45–1,35 meter i diameter och hade ett djup mellan 0,14–0,35 meter. Fyllningen bestod precis som stolphålen av brun till mörkgrå humös sand. En av groparna, A3327 precis innanför undersökningsområdets norra kant. Den registrerades först som härd, men omtolkades senare till en grop, vilken innehöll resterna av ett stort förrådskärl F6, som bestod av drygt 2,5 kg keramik i skärvor, se figur 13.

Härdar

Av de 35 påträffade härdarna utgick fyra, av återstoden undersöktes 18 vilka alla grävdes till 50%. Flera av härdarna var bara härdbottnar kvar. Härdarna var

utspridda över hela undersökningsytan och varierade i storlek mellan 0,6 meter upp till 1,9 meter i längd. I två av härdarna påträffades keramik, den första härden, AH2143, innehöll två bukbitar av ÄJÄ-typ. Den andra härden, AH3350, innehöll även den två bitar keramik, dessa från kärlets skuldra och dateras till FRJÄ/RJÄ.

Figur 13. Förrådiskärlet F6. (Fotonummer 2025-62-08). Foto: Patrik Hallberg.

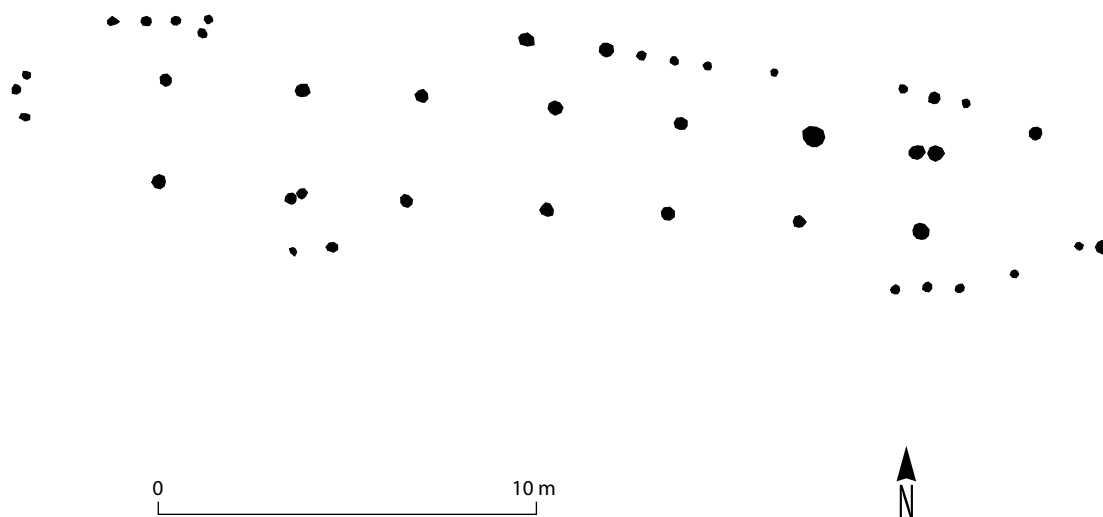
Husen

De tre husen som går att urskilja från de registrerade anläggningarna redovisas här. Två av husen har fått en datering i äldre järnålder medan det tredje huset dateras till yngre bronsålder. Makrofossilanalyserna visar att alla tre husen har varit bostadshus utifrån fynden av sädeskärnor och avsaknaden från animalier eller fähusreletarat material (se bilaga 11 makrofossi).

Hus 1

Typ:	Treskeppigt
Form:	Konvex
Orientering:	O-V
Längd:	28 meter
Bredd:	6 meter
Takbärande stolpar:	14 stolphål, 7 bock par
Bockbredd:	2,3–2,7 meter
Spann mellan bockpar:	3,5 meter
Avstånd vägg - takbärare	1,6 meter
Fynd:	Mindre kopp i Keramik (F3), Bränd lera (F4),
Makrofossilanalys:	Svinmålla, Åkerbinda, Måra, Pilört, Kråkvicker, Havre, Sädeskorn (ospec.) Naketkorn, Skalkorn, Brödvete, Speltvete
¹⁴ C-analys:	2σ 87–239 e.Kr. (95,4%)
Datering:	Romersk järnålder

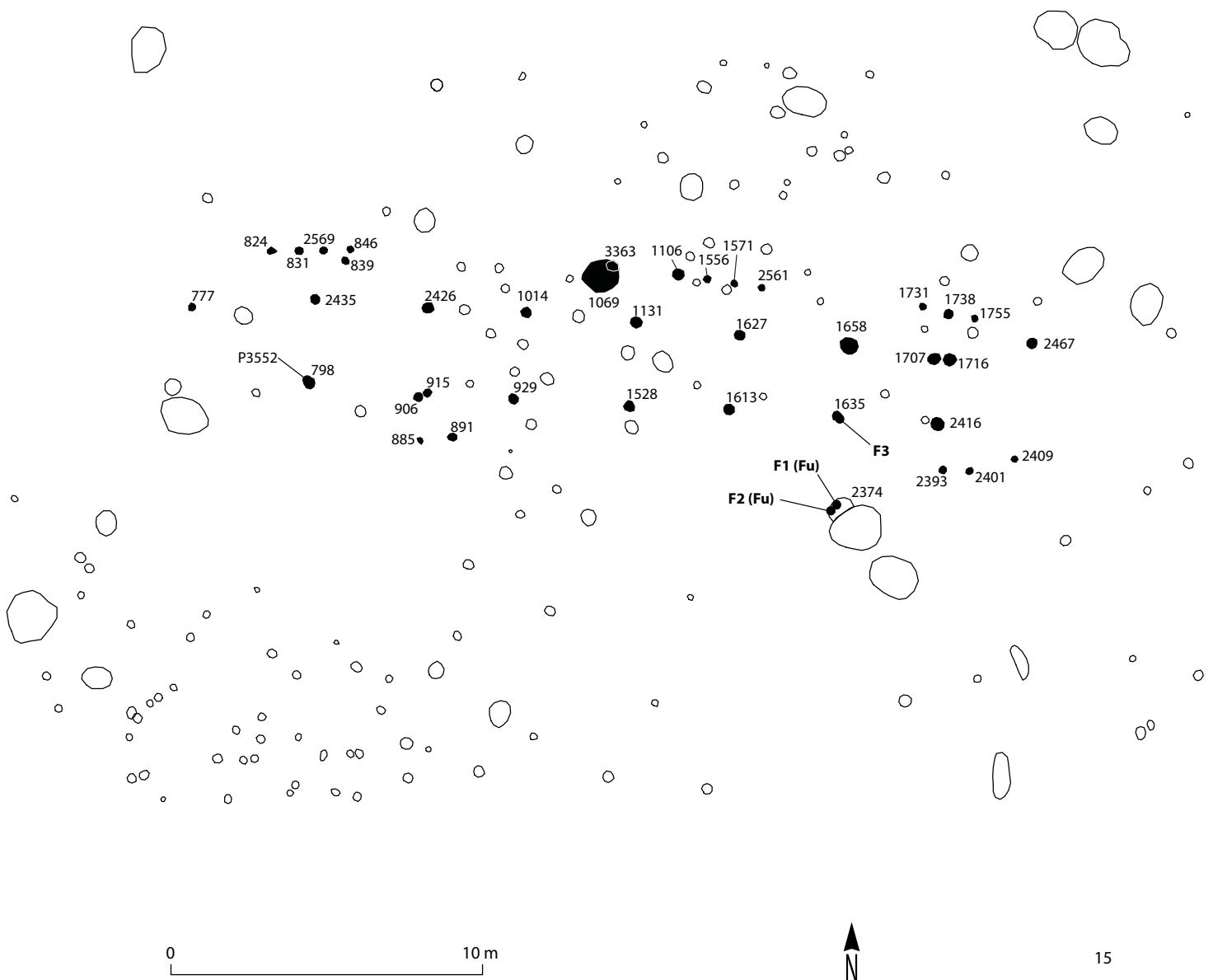
Hus 1 är cirka 28 meter i längd och cirka sex meter i bredd på mitten, det innehåller sju bockpar och är orienterat i Ö-V riktning. Det är strax under 3,5 meter mellan bockparen och cirka 2,3–2,7 meter mellan takbärarna. Huset är daterat till äldre järnålder utifrån ett skalkorn ur det makroprov (P3552) som togs i en av takbärarna (A798). I stolphålet påträffades så mycket som totalt 55 sädeskorn, varav 38 var skalkorn se makrofossilrapporten i bilaga 11. Detta tolkas som ett husoffer. Det förekom dock ingen keramik i anläggningen. I hus 1 påträffades också lite bränd lera (F4) i ett annat stolphål (A915) efter en takbärande stolpe, vilket tolkas som rester av packning i stolphålet eller rester av en infodring till en ugn som deponerats sekundärt i anläggningen. I hus 1 påträffades dessutom ytterligare ett fynd som tolkas som husoffer, det är den mindre samling keramikskärvor (ca 297 gram) av en mindre kopp (F3) se figur 15, i ett stolphål efter en takbärande stolpe (1635). De båda husoffren är deponerade i varsin ända av huset, dels i det takbärande som ligger längst i väster (A798), dels i det takbärande som ligger nästan längst i öster (A1635). Dubbla husoffer förekommer bland annat i hus 10 i Tjärby norra, där man påträffade ett kärl (fnr 258) med ungefär samma diameter, cirka 11 cm, som vårt koppfynd F3 som var cirka 11 cm också, i Tjärbyhuset är husoffren placerade i varsin ända av huset också (Wranning 2009 s. 49–50).

Figur 14. Hus 1 med (nästa sida) och utan id. Skala 1:200.

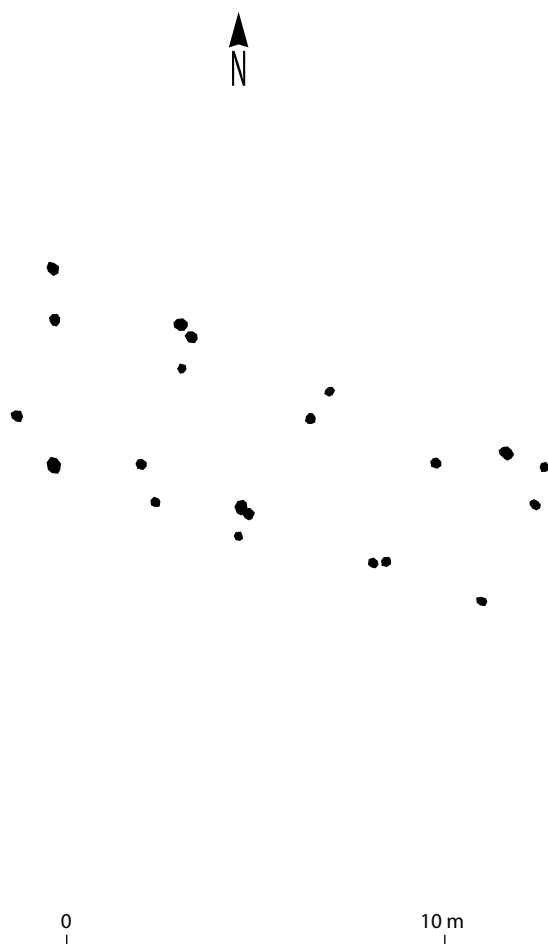
Figur 15. Kopp av keramik, (F3). Foto: Patrik Hallberg. (Fotnummer: 2025-62-19).

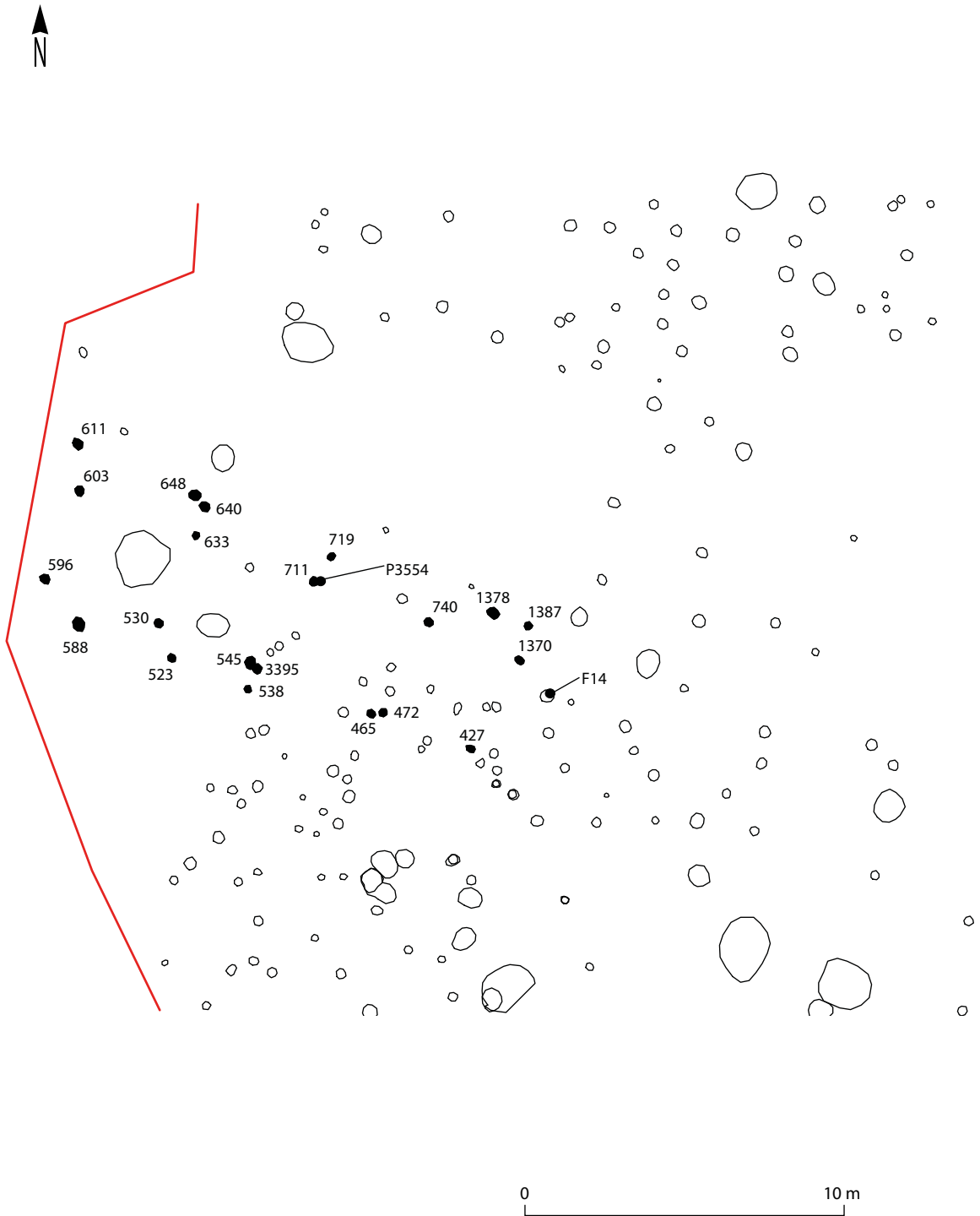
Hus2

Typ:	Treskeppigt
Form:	Konvex
Orientering:	VNV-OSO
Längd:	18 meter synligt
Bredd:	5 meter
Takbärande stolpar:	10 stolphål, 5 bockpar
Bockbredd:	2,8 meter
Spann mellan bockpar:	3,6 meter
Avstånd vägg - takbärare	0,7–0,8 meter
Fynd:	Keramik skärva F14
Makrofossilanalys:	Sädeskorn, Skalkorn
14C-analys:	2σ 1050–855 f.Kr. (95,4%)
Datering:	Yngre bronsålder

Hus 2 består av fem bockpar och har en synlig längd på omkring 18 meter och en uppskattad bredd till cirka 5 meter, detta hus försvinner tyvärr ut i schaktets sydvästra kant. Det är orienterat i VNV-OSO riktning och har ett avstånd om cirka 3,6 meter mellan bockparen och avståndet är cirka 2,8 meter mellan takbärarna. Detta hus dateras till yngre bronsålder, också utifrån ett makrofossilprov (P3554) i en takbärare (A711). Det daterade materialet bestod av en kärna av nakenkorn och dateringen hamnar i yngre bronsålder. Det påträffades även en keramikskärva (F14) inom husplanen, men den bör snarare tillhöra hus 3 eftersom den okulärt dateras till äldre järnålder, den hittades i ett stolphål cirka en meter ifrån det sista bockparet i östra delen av huset.

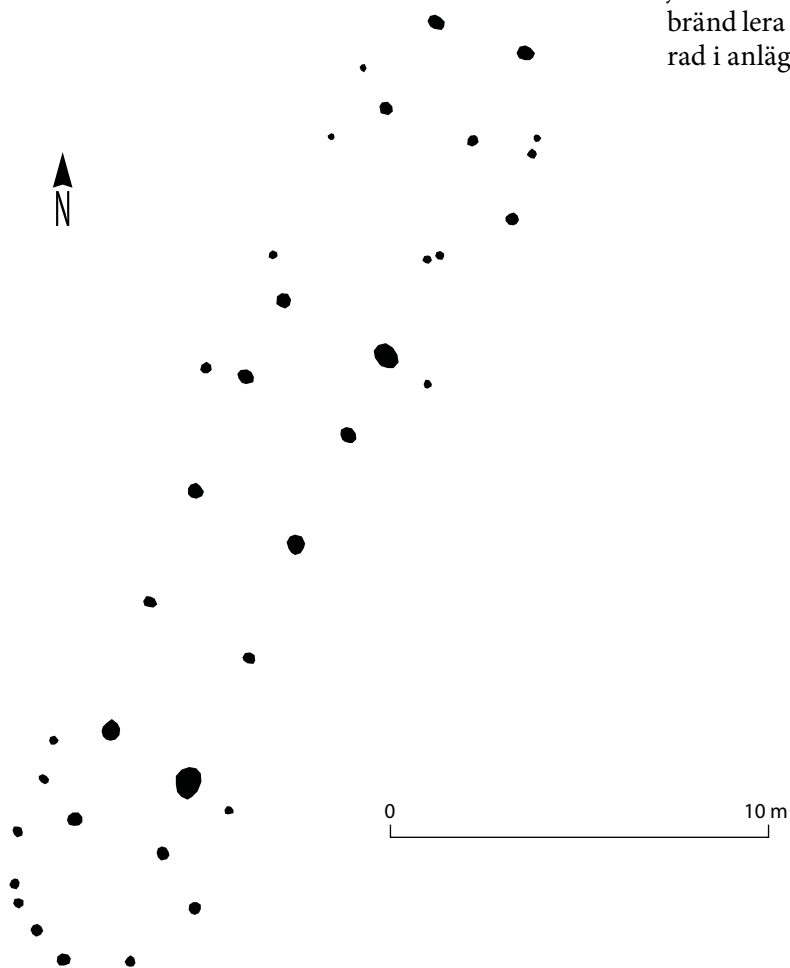
Figur 16. Hus 2 (med nästa sida) och utan id. Skala 1:200.

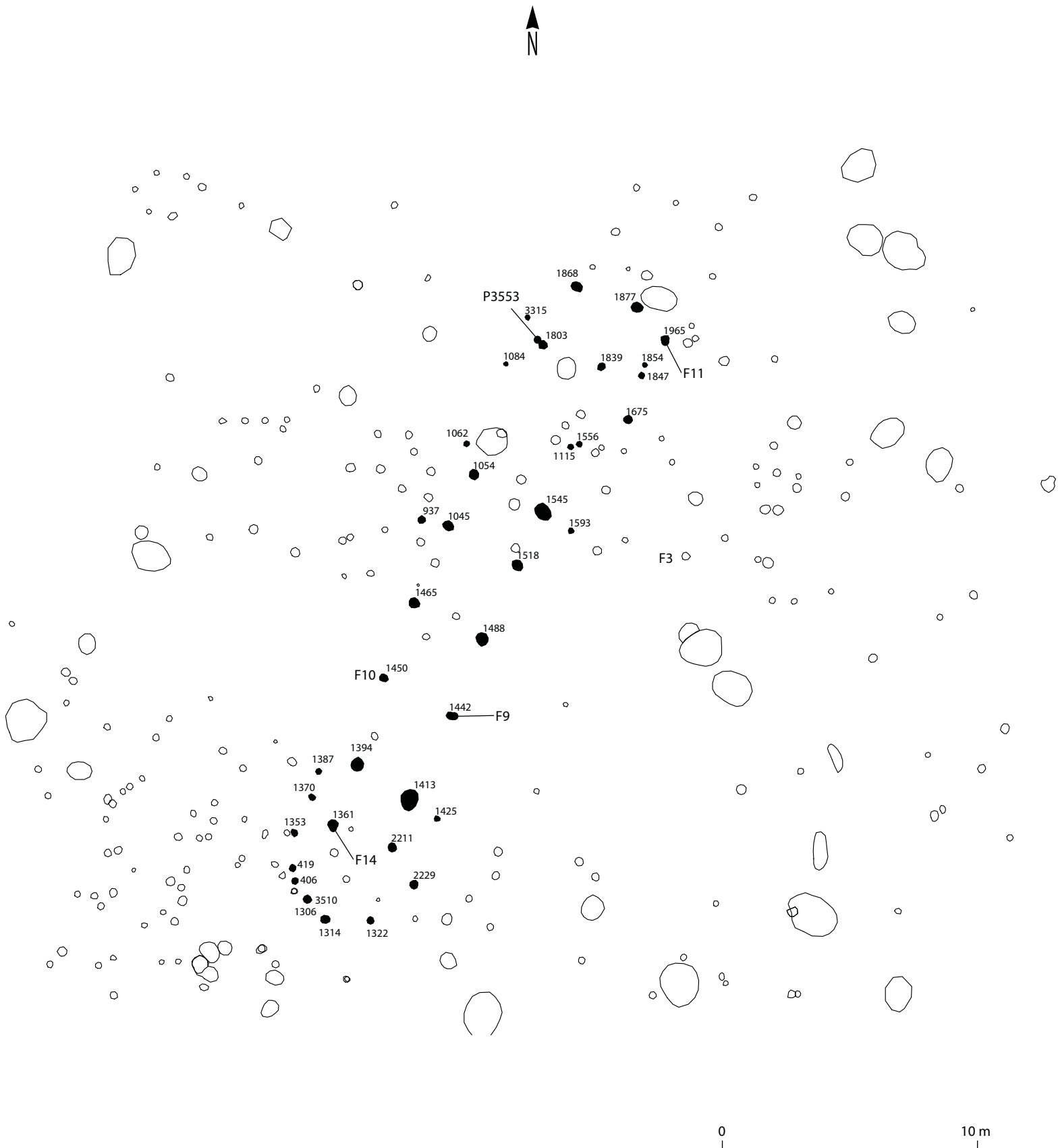
Hus 3

Typ:	Treskeppigt
Form:	Konvex
Orientering:	NNO-SSV
Längd:	28 meter
Bredd:	5,5 meter
Takbärande stolpar:	16 stolphål, 8 bock par
Bockbredd:	3 meter
Spann mellan bockpar:	3,3 – 5,5 meter
Avstånd vägg - takbärare	1,0–1,3 meter
Fynd:	Keramik skärva sintrad F10, keramik skärva F1810
Makrofossilanalys:	Svinmälla, Skalkorn, Oidentifierad frö/frukt
¹⁴ C-analys:	2σ 125–308 e.Kr. (95,4%)
Datering:	Romersk järnålder

Slutligen hus 3 som liksom hus 1 har en total längd av cirka 28 meter och en uppskattad bredd på cirka 5,5 meter. Det är orienterat i NNO-SSV riktning och består av åtminstone 8 bockpar, med cirka 3,3 meter mellan bockparen, förutom i den N delen mellan andra och tredje bockparet från N gaveln, där avståndet är cirka 5,5 meter, vilket kan indikera ett större rum eller en hall. Avståndet mellan takbärarna är cirka 3 meter. Även detta hus dateras utifrån ¹⁴C prov från ett makrofossilprov (P3553) av skalkorn i en takbärare (A1803) ifrån bockparet på norra sidan av det större rummet i norra delen. Dateringen hamnar även i detta hus i äldre järnålder. Även i detta hus påträffades keramik i form av en skärva (F14) i stolphål 1361, från det sydligaste bockparet. Samt en sintrad skärva av finare keramik (F10) från stolphål 1450, också en takbärare. Ifrån andra stolphålet i takbärarpåret påträffades också samma typ av keramik (F9). Det påträffades också en bit keramik (F11) av äldre järnålderstyp i stolphålet 1965, samt en mindre bit av bränd lera (F17) som precis som i hus 1 blivit deponerad i anläggningen 1442.

Figur 17. Hus 3 med (nästa sida) och utan id. Skala 1:200.

Fynd

Inga fynd av flinta registrerades inom undersökningen. Endast fynd av keramik och lite bränd lera påträffades och registrerades. Keramikfynden är dominerande med tretton fyndposter, utöver keramiken registrerades två förekomster av bränd lera, ett fynd av ett bränt ben samt ett obestämbart föremål av järn.

Keramik

Keramiken har registrerats och analyserats av Torbjörn Brorsson, Kontoret för Keramiska Studier, Inom undersökningen påträffades totalt 268 skärvor av keramik med en sammanlagd vikt av 3130 gram. Den fördelades på tolv poster i fyndtabellen. Fyndregistreringen gjordes i Intrasis enligt Brorsson. Utifrån keramikens form, godssammansättning och ytbehandling kan keramiken dateras till en övergång mellan förromersk och romersk järnålder. Av skärvorna har ett flertal bara daterats till att vara från äldre järnålder och har inte kunnat ges en närmare datering.

Utifrån de registrerade keramikfynden har endast två kärlformer kunnat uttydas från bitarna, dels det kärl som påträffades i stolphålet A1635, en takbärare i hus 1. Fyndet innehöll flera botten- och bukskärvor som tillhört en mindre kopp (F3) se figur 18, 19 som varit polerad med en bottendiameter på bara 11 cm och dateras utifrån gods och ytbehandling till yngre förromersk eller romersk järnålder. Detta lilla kärl tolkas som ett byggnadsoffer som deponerats i huset. Det påträffades i den södra stolpen utav andra takbärande bockparet från öster i hus 1. Se figur 8b. Det är endast två meter från förundersökningens fynd av silkärl och hängkärl, vilka båda kom i en mindre grop någon meter utanför hus 1. Se figur 9.

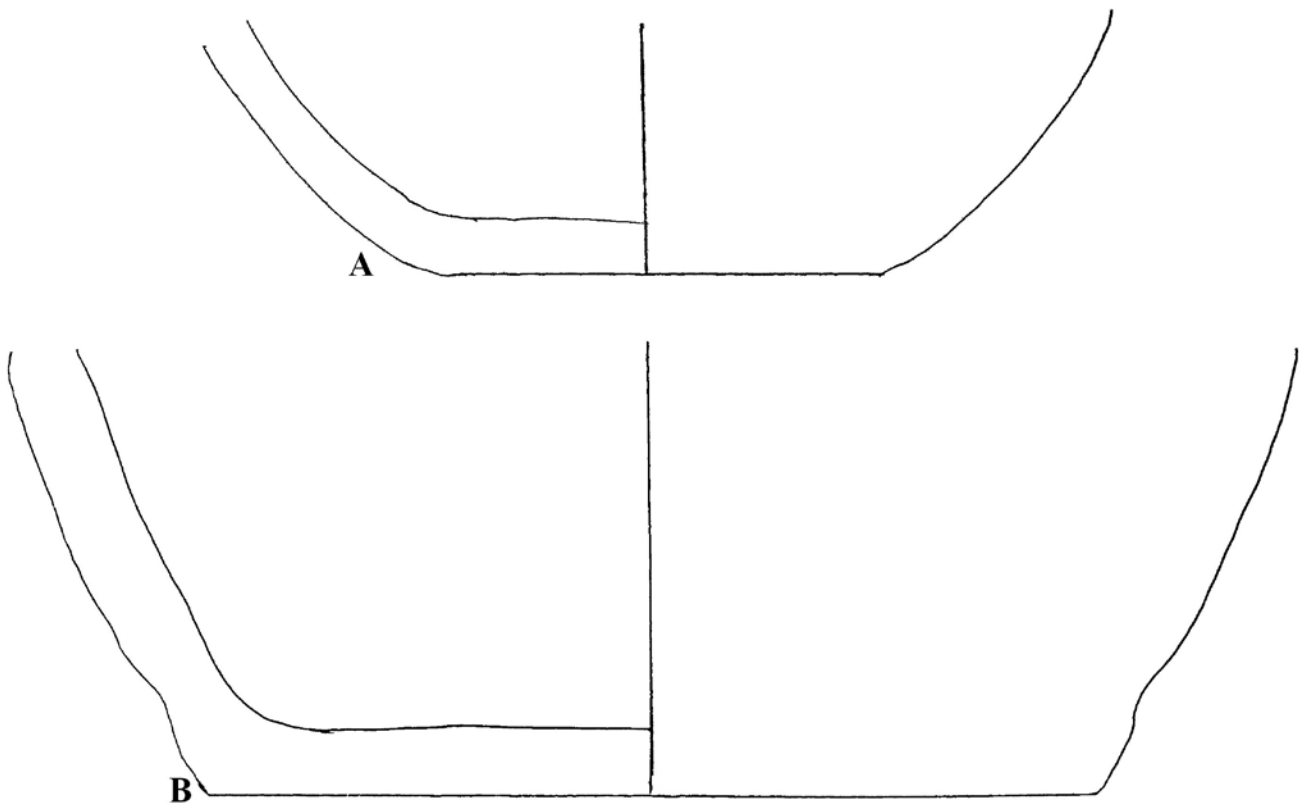
Det andra kärlet påträffades i gropen A3327 och består av 205 registrerade skärvor till en vikt av drygt 2,5 kg, hela denna mängd har tillhört ett och samma glättade kärl (F6) vilket tolkas som ett större förrådskärl med en bottendiameter på 15 cm, se figur 18, 19. Utifrån form och utseende på de lösa mynningskärvor som

Intrasisid	Name	Accessionsnummer	Fyndnummer	Material	Sakord	Antal	Fragmenteringsgrad	Vikt	Anmärkning
1810		Fynd	1			0		0	Utgår
3068	F8 ÄJÄ	Fynd	2	Keramik	Kärl	1	Defekt	2	
3069	F3 ÄJÄ Finkera	Fynd	3	Keramik	Kopp	50	Defekt	297	Flera recenta brott
3071	F4 Infodring	Fynd	4	Bränd lera	Infodring	1	Defekt	2	700-800 grader. Jämn yta
3237	F5 Bränt ben	Fynd	5	Ben		0		1	
3335	F6 YFRJÄ	Fynd	6	Keramik	Kärl	205	Defekt	2532	Förrådskärl
3362	F7 ÄJÄ	Fynd	7	Keramik	Kärl	2	Defekt	38	
3387	F8 FRJÄ/RJÄ	Fynd	8	Keramik	Kärl	2	Defekt	83	
3389	F9 ÄJÄ Sintrad	Fynd	9	Keramik	Kärl	1	Defekt	2	Sintrad
3390	F10 ÄJÄ, sintrad	Fynd	10	Keramik	Kärl	1	Defekt	5	Sintrad. Finkera?
3426	F11 ÄJÄ	Fynd	11	Keramik	Kärl	1	Defekt	56	Recenta brott
3441	F12 ÄJÄ	Fynd	12	Keramik	Kärl	1	Defekt	9	
3480	F13 Järn	Fynd	13	Järn	Ämnesjärn	1		106	Tjocklek, 16 mm
3481	F14 ÄJÄ	Fynd	14	Keramik	Kärl	1	Defekt	5	
3492	F15 ÄJÄ	Fynd	15	Keramik	Kärl	2	Defekt	91	Recenta brott
200026	F16 ÄJÄ	Fynd	16	Keramik	Kärl	1	Defekt	10	
200028	F17 Infodring	Fynd	17	Bränd lera	Infodring	1	Defekt	3	800–900 grader

Tabell 1. Fyndtabell, slutundersökning.

Figur 18. Keramikskärvor från två olika kärl, fynd nr 3 & fynd nr 6. Foto: Torbjörn Brorsson.

Figur 19. Delar av två kärl i stolphål A1635 och i härd A3327 A) Fynd nr 3. B) Fynd nr. 6. Kärprofil av Torbjörn Brorsson.

hittats, tyder det på en datering till yngre förromersk järnålder. Det gick inte att avgöra en mynningsdiameter utifrån skärvorna. I samband med undersökningen av keramiken har det gjorts ICP-analys av tre skärvor keramik, en skärva från förundersökningen (FU1) och två från undersökningen (F3&F6). ICP-analysen visar att samtliga skärvor liknar keramik från Varberg, och kan därmed sägas vara lokalt producerad. Se bilaga 17; keramikrapport.

Figur 20. Kärlet F6. Foto: Patrik Hallberg. (Fotonummer: 2025-62-9).

Bränd lera

Den lilla mängden bränd lera som framkommit vid undersökningen var endast 5 gram totalt. Leran klassificerades som infodring och kan ha använts som packning i en hård eller ett stolphål eller annan typ av kontext. Den visar tecken på att ha varit utsatt för temperaturer mellan 700–900°C. Det ena av fynden (F4) påträffades i en takbärare från hus 1 (A915). Det andra (F17) påträffades i en takbärare från hus 3 (A1442).

Metall

Endast ett föremål av metall registrerades under undersökningen, föremålet var oregelbundet rektangulärt, men i det närmaste obestämbar, men registrerades slutligen som ämnesjärn (F13), det går dock inte att säga om detta föremål är förhistoriskt. Inga andra metallföremål påträffades under undersökningen, vilket tyder på att den enda metallförekomsten är i den matjord som överlagrat boplaten under senare historiska tider.

Slutundersökningens analyser

Det var bestämt i kostnadsberäkningen att vi skulle samla in tre prover vardera av makrofossil-, vedarts- och ^{14}C -analys. Men då det rådde en viss osäkerhet över vilka anläggningar som var viktigast, samlades det in totalt 16 kolprover från flera olika anläggningar, samt åtta prover för makrofossilanalys. Efter att resultaten från makrofossilanalysen gjorts och det påträffades intakta sädeskärnor, beslutades det att skicka dessa till ^{14}C -analys i stället för de insamlade kolproverna.

Makrofossilanalys

Makroskopisk analys utfördes av Jens Heimdahl vid Arkeologerna – Statens Historiska Museum. Analysproverna för makrofossilanalys togs i tre stolphål och en grop. Stolphålsproven är ett prov från varje av de tre påträffade husen och det sista analysprovet insamlades från gropen (A3327) med det stora förråds kärlet (F3335). I samtliga prov förekom sädeskärnor eller fragment av kärnor. En sammansättning typisk för järnålder, med varierade sädesslag. I huvudsak skalkorn, men även förekomst av äldre nakenkorn och speltvete och brödvete finns representerat i materialet, också nyare sädesslag som havre har odlats. Inga animalier eller fähusrelaterat material har påträffats, därför tolkas husen till att vara bostadshus eller kokhus utan djur i, se bilaga 11.

Makrofossilprovet från gropen med förråds kärlet visar på ett stort antal fröer av pilört, vilket är ett vanligt förekommande åkerogräs. Då spåren av säd är så få tyder det på att man lagrat pilört för att ätas av människor.

Stolphål A798, hus 1

Det största fyndmaterialet av säd på undersökningen påträffades i detta prov. Provet påträffades i det södra stolphålet i det västligaste takbärande paret, vilket kan antyda någon form av husoffer, jämför med långhuset från Klörup i Skåne (Carlie A. 2004:97–98). Provet som består av ett mindre antal åkerogräs, men domineras av säd till 92%. Av säden är det nästan 70% som består av skalkorn, 38st av totalt 55 sädeskorn. Skalkornet som var det vanligaste förekommande sädeslaget under järnåldern.

Vedart

Det beslutades att inte skicka några prover för vedartsanalys, eftersom vi valde att uteslutande prioritera makrofossilmaterial för ¹⁴C-analys. Under förundersökningens vedartsanalys framkom trädslagen Björk, Ek och Lind i kolproven, se bilaga 9 och tabell 2.

¹⁴C-analys

För ¹⁴C-datering användes i slutändan inget från kolproverna utan endast det utplockade materialet från makrofossilanalysen, detta material skickades till Melanie Mucke vid Tandemlaboratoriet på Uppsala universitet för ¹⁴C-datering. Resultatet från ¹⁴C-analysen visar att tre av fyra prover från undersökningen ger en datering i romersk järnålder, medan det fjärde provet hamnar i yngre bronsålder.

Nedan följer en tabell med de samlade analyserna från utredningen, förundersökningen och slutundersökningen.

SYNTES

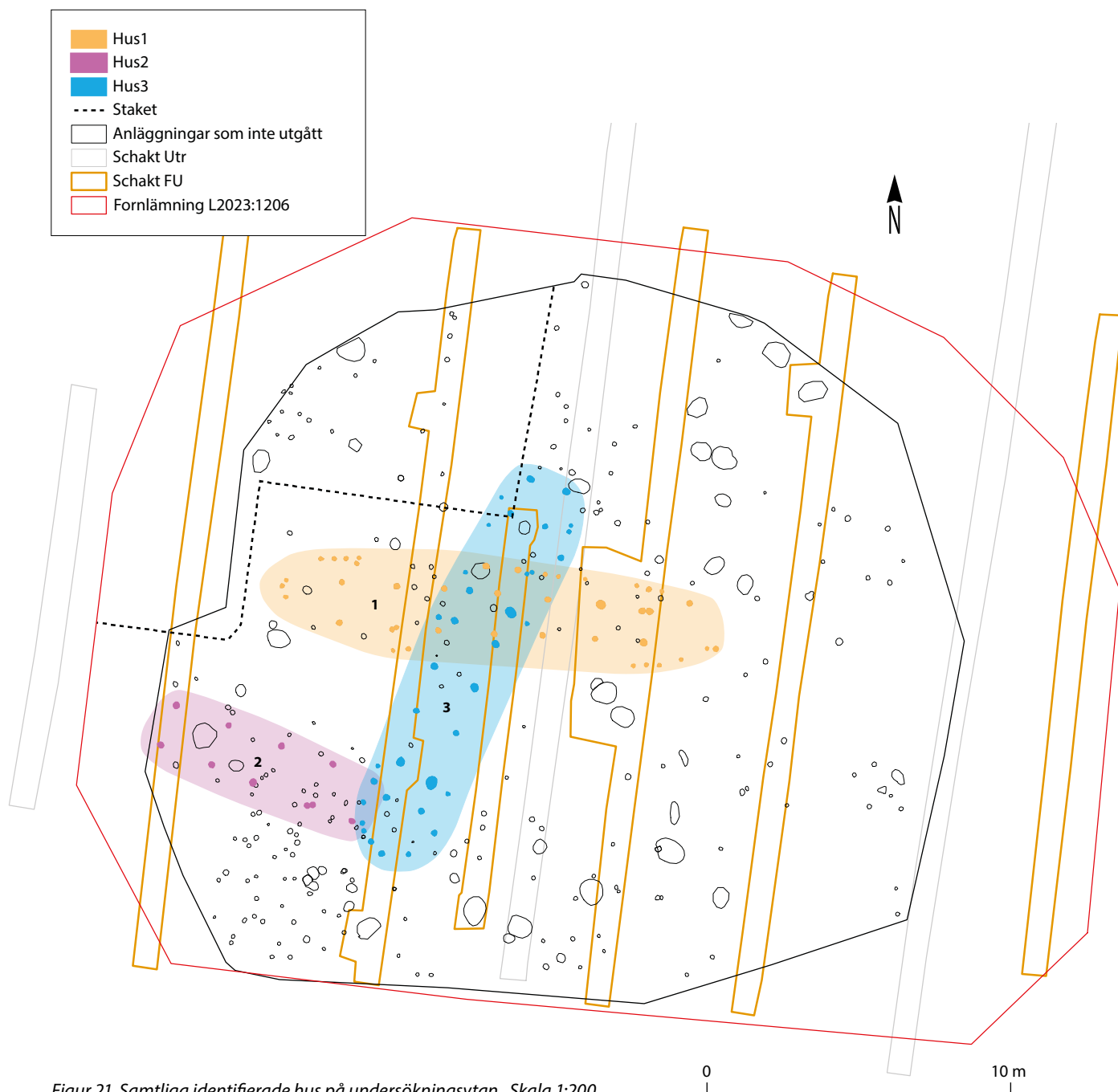
I materialet gick att konstatera att åtminstone tre lämningar av bostadshus funnits på platsen under förhistorisk tid. De gjorda ¹⁴C-analyserna visar på mänsklig aktivitet på platsen från äldre bronsålder till romersk järnålder, främst under den senare perioden. Det verkar som platsen inte haft någon bosättning under äldre förhistorisk tid, då vi inte registrerade någon förekomst av flinta alls. Dateringarna visar att den första fasta bosättningen förmodligen etableras under yngre bronsålder i form av ett långhus Hus 2, men det gick inte att säga något mer utifrån fyndmaterialet. Den mesta av keramiken är av hushållstyp och dateras till järnålder, vilket är nästa byggnadsfas på platsen. De fina fynden F1 & F2 från förundersökningen har troligen haft någon hushållsfunktion och hör troligen ihop med hus 1. De påträffades i en mindre grop A2374 intill en större kokgrop A2342 och endast två meter ifrån det förmodade husoffret F3 i samma hus. All keramiken har troligen varit tillverkad lokalt i vad som nu är norra Halland. De gjorda ICP-analyserna visar inte på några långväga kontakter, vilket

Anläggning/ undersökning	Analys-nr prov-nr	Makrofossil / Vedart	Daterat material	¹⁴ C-datering
Grop 249 FU	Ua- 80628 PK1380	Lind	Lind ¹⁴ C	3001 ± 30 BP. 1σ 1364–1132 f.Kr. (68,2 %) 2σ 1379–1124 f.Kr. (95,4%) Äldre bronsålder
Stolphål 711 SU	Ua-86406 PM3554	Sädeskorn, Skalkorn	Nakenkorn ¹⁴ C	2813 ± 30 BP. 1σ 1002–926 f.Kr. (68,2 %) 2σ 1050–855 f.Kr. (95,4%) Yngre bronsålder
Grop 504 FU	Ua-80626 PK514	Ek	Ek ¹⁴ C	2478 ± 29 BP. 1σ 752–542 f.Kr. (68,2%) 2σ 769–428 f.Kr. (95,4%) Yngre bronsålder – Förromersk järnålder
Härd 372 FU	Ua- 80627 PK1379	Ek, Björk	Björk ¹⁴ C	1919 ± 29 BP. 1σ 68–201 e.Kr. (68,2%) 2σ 27–209 e.Kr. (95,4%) Romersk järnålder
Stolphål 798 SU	Ua-86404 PM3552	Svinmålla, Åkerbinda, Måra, Pilört, Kråkvicker, Havre, Sädeskorn (ospec.) Naketkorn, Skalkorn, Brödvete, Speltvete	Skalkorn ¹⁴ C	1865 ± 29 BP. 1σ 130–215 e.Kr. (68,2%) 2σ 87–239 e.Kr. (95,4%) Romersk järnålder
Härd 309 Utr	Beta-662085 PK456	Björkbark	Björkbark ¹⁴ C	1850 ± 30 BP. 1σ 132–236 e.Kr. (68,2%) 2σ 120–306 e.Kr. (95,4%) Romersk järnålder
Stolphål 1803 SU	Ua-86405 PM3553	Svinmålla, Skalkorn, Oidentifierad frö/frukt	Skalkorn ¹⁴ C	1840 ± 29 BP. 1σ 132–241 e.Kr. (68,2 %) 2σ 125–308 e.Kr. (95,4%) Romersk järnålder
Grop 3327 SU	Ua-86403 PM3439	Måra, Pilört, Sädeskorn (ospec.)	Pilörtsfrö ¹⁴ C	1811 ± 30 BP. 1σ 212–317 e.Kr. (68,2%) 2σ 131–335 e.Kr. (95,4%) Romersk järnålder
Härd 443 FU	PM1374	Sädeskorn (ospec.) Skalkorn		

Tabell 2. Tabell över alla analyser från Utr, FU och SU. Proverna presenteras i åldersfölj, från äldst till yngst.

först misstänktes. I stort sett alla fynd och lämningar pekar på en sammansatt romersk järnåldersboplatz bestående av ett långhus som sedan ersatts. Dessutom förmodligen flera mindre konstruktioner utifrån den mängd av anläggningar som registrerats, men vilka tyvärr inte kunnat bindas till tydliga byggnadskonstruktioner. Förhoppningarna att påträffa mer av den fina keramiken i form av både sil- och hängkärllskärvar från förundersökningen kunde inte infrias vid den

slutliga undersökningen. Men ett av undersökningens keramikfynd i form av ett större förrådskärl hjälper till att stärka karaktären av boplatz och visar på att man odlat och förvarat såväl sädeskorn som pilörtsgräs som föda. Platsen är väl vald på en mindre platå nedanför en skyddande sydsluttning och med en fantastisk vy över landskapet och cirka 400 meter till en näraliggande sjö.

Figur 21. Samtliga identifierade hus på undersökningsytan. Skala 1:200.

REFERENSER

- Carlie, Anne. 2004. *Forntida byggnadskult*, Riksantikvarieämbetet, Arkeologiska undersökningar skrifter no 57. Stockholm, s 97–98.
- Malmberg, Christer. 2025. https://christermalmberg.se/https://christermalmberg.se/pictor/motiv/allmanna_kyrkliga_motiv/pelikanen.php, © Christer Malmberg 2025
- Wranning, Per. 2009. *Tjärby Norra - Ett förromerskt gravfält och gårdar från romersk järnålder*, Arkeologiska rapporter från Hallands läns museer 2009:6, Halland, Tjärby socken, Tjärby 2:3, 3:2, 9:4, RAÄ 68, Stiftelsen Hallands läns museer, Uppdragsverksamheten, Halmstad, s 49–50

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Utredningen

Länsstyrelsens dnr:	431-4387-2022
Eget dnr:	2020-04
Uppdragsgivare:	Varbergs kommun
Utförandetid:	4 april - 5 april 2023
Personal:	Patrik Hallberg (grävningsledare och mätansvarig), Linn Nordvall (arkeolog) samt Gabriel Johansson (Hule maskintjänst).
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Varbergs kommun, Skällinge socken, Skällinge 1:139, Koordinater: X 347372, Y6339861
Undersökt:	357 löpmeter, med en total yta av 599 m ² .
Dokumentation:	Samtliga schakt och anläggningar är dokumenterade digitalt inom ramen för Intrasis Vers.3.2.0. Intrasis Projektnr Skällinge202004U. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad. Fotonummer: 2023-091:1-
Fynd:	-
Prover:	Sparade prover är registrerade i fyndtabellen. Övriga prover är kastade
Datering:	Järnålder

Förundersökningen

Länsstyrelsens dnr:	431-2883-2023
Eget dnr:	2022-418
Uppdragsgivare:	Varbergs kommun
Utförandetid:	29 aug – 30 aug 2023
Personal:	Patrik Hallberg (grävningsledare och mätansvarig), Jonas Carlsson (arkeolog) samt Gabriel Johansson (Hule maskintjänst)
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Varbergs kommun, Skällinge socken, Skällinge 1:139, L2023:1206, Koordinater: X 347394, Y6339827
Undersökt:	274 löpmeter, med en total yta av 527 m ² .
Dokumentation:	Samtliga schakt och anläggningar är dokumenterade digitalt inom ramen för Intrasis Vers.3.2.0. Intrasis Projektnr. Skällinge2022418F. Allt arkivmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad. Sektioner och planer dokumenterades på millimeterpapper. Ritning har nummer HMAK 4641 och digitala fotografier har fotonummer 2023-145:1-19.
Fynd:	I väntan på fyndfördelning har fynden har preliminärt tilldelats VM accessionsnummer: 300 118:1-14
Prover:	Sparade prover är registrerade i fyndtabellen. Övriga prover är kastade
Datering:	Bronsålder-Järnålder

Undersökningen

Länsstyrelsens dnr:	431-6495-2023
Eget dnr:	2023-510
Uppdragsgivare:	Varbergs kommun
Utförandetid:	8 april – 15 april 2024
Personal:	Patrik Hallberg (grävningsledare och mätansvarig), Jonas Carlsson (arkeolog) Nell Esbjörnsson (arkeolog) samt Hans Johansson och Ella Johansson (Hule maskintjänst)
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Varbergs kommun, Skällinge socken, Skällinge 1:139, L2023:1206, Koordinater: X:347457, Y:6339840
Undersökt yta:	2062 m ²
Dokumentation:	Provgropar, schakt, anläggningar, lager, fynd och prover mättes in med RTK-GPS. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Halmstad2023510S Sektioner och planer dokumenterades på millimeterpapper. Ritningar har nummer HMAK 4578:1- 4 och digitala fotografier har fotonummer 2025-62:1-18. Fynden förvaras på Hallands kulturhistoriska museum och allt övrigt material är arkiverat i Kulturmiljö Hallands arkiv.
Fynd:	I väntan på fyndfördelning har fynden har preliminärt tilldelats VM accessionsnummer: 300130:1-17
Prover:	Sparade prover är registrerade i fyndtabellen. Övriga prover är kastade
Datering:	Bronsålder-Romersk järnålder

Bilagor

Bilaga 1 Schaktbeskrivningar, utredning

Landskap: Halland
Kommun: Varberg
Socken: Skällinge
Fornlämning: L2023:1206
Fastighet: Skällinge 1:139

Schakt 1. (OS200) Längd 32 m, area 54 m². Matjordsdjup 0,30 m. I botten grusig silt.
Schakt 2. (OS209) Längd 41 m, area 68 m². Matjordsdjup 0,35 m. I botten grusig silt.
Schakt 3. (OS219) Längd 10 m, area 19 m². Matjordsdjup 0,35 m. I botten grusig silt.
Schakt 4. (OS226) Längd 28 m, area 49 m². Matjordsdjup 0,30 m. I botten grusig silt.
Schakt 5. (OS234) Längd 21 m, area 35 m². Matjordsdjup 0,35 m. I botten grusig sand.
Schakt 6. (OS242) Längd 25 m, area 41 m². Matjordsdjup 0,35 m. I botten grusig silt.
Schakt 7. (OS251) Längd 26 m, area 42 m². Matjordsdjup 0,35 m. I botten grusig silt.
Schakt 8. (OS441) Längd 64 m, area 107 m². Matjordsdjup 0,35 m. I botten siltig sand.
Schakt 9. (OS487) Längd 110 m, area 184 m². Matjordsdjup 0,30 m. I botten grusig sand.

Bilaga 2 Schaktbeskrivningar, förundersökning

Landskap: Halland
Kommun: Varberg
Socken: Skällinge
Fornlämning: L2023:1206
Fastighet: Skällinge 1:139

Schakt 1. (OS200) Längd 51 m, area 85 m². Matjordsdjup 0,25 m. I botten sandig silt.
Schakt 2. (OS210) Längd 50 m, area 95 m². Matjordsdjup 0,25 m. I botten siltig sand.
Schakt 3. (OS282) Längd 52 m, area 134 m². Matjordsdjup 0,25 m. I botten siltig sand.
Schakt 4. (OS360) Längd 49 m, area 90 m². Matjordsdjup 0,25 m. I botten siltig sand.
Schakt 5. (OS407) Längd 44 m, area 74 m². Matjordsdjup 0,25 m. I botten siltig sand.
Schakt 6. (OS1358) Längd 28 m, area 49 m². Matjordsdjup 0,25 m. I botten siltig sand.

Bilaga 3 Anläggningstabell, utredning

Landskap: Halland
 Kommun: Varberg
 Socken: Skällinge
 Fornlämning: L2023:1206
 Fastighet: Skällinge 1:139

Arkeologisk utredning 2024

Intrasisld	Subclass	Schakt nr
259	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
266	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
272	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
279	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
286	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
293	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
301	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
309	Härd	Schakt 8. (OS441)
320	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
327	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
334	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
342	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
349	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
355	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
362	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
369	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
378	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
386	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
394	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
401	Härd	Schakt 8. (OS441)
410	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
418	Stolphål	Schakt 8. (OS441)
425	Härd	Schakt 8. (OS441)
457	Stolphål	Schakt 9. (OS487)
464	Stolphål	Schakt 9. (OS487)
471	Grop	Schakt 9. (OS487)
481	Stolphål	Schakt 9. (OS487)

Bilaga 4 Anläggningstabell, förundersökning

Landskap: Halland

Kommun: Varberg

Socken: Skällinge

Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk förundersökning 2024

[illegible]

[illegible]

Bilaga 5 Anläggningstabell, undersökning

Landskap: Halland
 Kommun: Varberg
 Socken: Skällinge
 Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk undersökning 2024

Intrasisid	Subclass	Undersökt	Utgår	Undersökt ande	Sot	Kol	Fyllningskaraktär	Fyllningsmaterial	Djup	Bredd	Längd	Beskrivning	Husnummer
206	Stolphål			0									
213	Stolphål			0									
219	Stolphål			0									
228	Stolphål			0									
235	Stolphål			0									
243	Stolphål			0									
250	Stolphål			0									
256	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,2	0,29	0,29		
264	Stolphål			0									
271	Stolphål			0									
279	Stolphål		x	0									
287	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,18	0,28	0,28		
294	Stolphål			0									
300	Stolphål			0									
306	Grop			0									
318	Härd			0									
331	Grop			0									
341	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,22	0,25	0,25		
347	Stolphål		x	0									
353	Stolphål			0									
361	Stolphål			0									
368	Stolphål		x	0									
374	Stolphål			0									
383	Stolphål			0									
391	Stolphål			0									
399	Stolphål			0									
406	Stolphål			0									Hus 3
413	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,2	0,25	0,25	gavel?	
419	Stolphål			0									Hus 3
427	Stolphål			0									Hus 2
434	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,17	0,25	0,25		

[illegible]

BILAGA 5

Intrasisld	Subclass	Undersökt	Utgår	Undersökt ande	Sot	Kol	Fyllningskaraktär	Fyllningsmaterial	Djup	Bredd	Längd	Beskrivning	Husnummer
747	Stolphål			0									
754	Stolphål			0									
761	Stolphål			0									
766	Stolphål			0									
771	Stolphål		x	0									Hus 1
777	Stolphål			0									Hus 1
784	Stolphål		x	0									Hus 1
791	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,26	0,26	0,26	TB	
798	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,3	0,35	0,35		Hus 1
806	Stolphål			0									
816	Stolphål			0									
824	Stolphål			0									Hus 1
831	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,08	0,2	0,2		Hus 1
839	Stolphål			0									Hus 1
846	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,12	0,17	0,17		Hus 1
853	Stolphål			0									
860	Stolphål		x	0									
867	Härd	x		50		x	Mörkgrå	Sand	0,12	0,75	0,75		
877	Stolphål			0									
885	Stolphål			0									Hus 1
891	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,12	0,2	0,2		Hus 1
898	Stolphål		x	0									
906	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,18	0,2	0,2		Hus 1
915	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,18	0,22	0,22		Hus 1
922	Stolphål			0									
929	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,16	0,3	0,3		Hus 1
937	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,14	0,28	0,28		Hus 3
944	Stolphål			0									
952	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,1	0,22	0,22		
960	Stolphål		x	0									
969	Grop		x	0									
981	Grop	x		50			Brun	Sand	0,14	0,55	0,55		
991	Stolphål		x	0									
999	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,1	0,22	0,22		
1007	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,09	0,22	0,22		
1014	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,14	0,28	0,28	TB?	Hus 1
1022	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,12	0,25	0,25		
1030	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,14	0,24	0,24		

[illegible]

BILAGA 5

Intrasisld	Subclass	Undersökt	Utgår	Undersökt ande	Sot	Kol	Fyllningskaraktär	Fyllningsmaterial	Djup	Bredd	Längd	Beskrivning	Husnummer
1361	Stolphål	x		50			Mörkgrå		0,32	0,35	0,35	TB	Hus 3
1370	Stolphål	x		50			Mörkgrå		0,08	0,2	0,2		Hus 2, Hus 3
1378	Stolphål			0									Hus 2
1387	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,14	0,24	0,24		Hus 2, Hus 3
1394	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,45	0,45	0,45	TB	Hus 3
1405	Stolphål			0									
1413	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,5	0,45	0,45	TB	Hus 3
1425	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,15	0,25	0,25		Hus 3
1432	Stolphål		x	0									
1442	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,38	0,3	0,3	TB? keramik	Hus 3
1450	Stolphål	x		50	x	x	Brun	Sand	0,45	0,35	0,35	TB? keramik	Hus 3
1458	Stolphål			0									
1465	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,33	0,3	0,3	TB	Hus 3
1474	Stolphål			0									
1480	Stolphål			0									
1488	Stolphål	x		50			Sotig	Sand	0,45	0,36	0,36	TB	Hus 3
1498	Stolphål		x	0									
1506	Stolphål			0									
1512	Stolphål			0									
1518	Stolphål			0									Hus 3
1528	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,22	0,34	0,34	TB	Hus 1
1536	Stolphål			0									
1545	Stolphål			0									Hus 3
1556	Stolphål			0									Hus 1, Hus 3
1563	Stolphål	x		50			Mörkgrå		0,1	0,24	0,24		
1571	Stolphål			0									Hus 1
1579	Stolphål		x	0									
1586	Stolphål		x	0									
1593	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,08	0,15	0,15		Hus 3
1600	Stolphål		x	0									
1606	Stolphål		x	0									
1613	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,2	0,34	0,34	TB, stenskodd	Hus 1
1621	Stolphål	x		50			Brun	Sand	0,07	0,15	0,15		
1627	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,27	0,3	0,3	TB	Hus 1
1635	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,22	0,35	0,35	TB, stenskodd, keramik, mak-ro	Hus 1
1643	Stolphål			0									
1650	Stolphål	x		50			Mörkgrå	Sand	0,2	0,2	0,2		

Bilaga 6 Fyndlista, förundersökning**VM accessionsnummer: 300 118:1–14**

Landskap: Halland
 Kommun: Varberg
 Socken: Skällinge
 Fastighet: Skällinge 1:139
 Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk förundersökning 2023

Intrasisld	Name	Material	Sakord	Antal	Fragmenter- ingsgrad	Vikt	Anmärkning
504	F01	Keramik	Hängkärl	12	Fragment	66	
504	F02	Keramik	Silkärl	1	Fragment	15.4	
504	F03	Keramik	Kärl	36	Fragment	236	Botten, buk
1099	F04	Keramik	Kärl	14	Fragment	135	Buk
1130	F05	Keramik	Kärl	1	Fragment	14.6	
	F06	CU-leg	Knapp	1	Defekt	1.6	
	F07	Metall	Smälta	1	Fragment	50	Blysmälta
	F08	CU-leg	Knapp	1	Defekt	3.4	klotknapp av silver
	F09	CU-leg	Knapp	1	Defekt	3.2	
	F10	CU-leg	Sölja	1	Defekt	4.6	Dubbelsölja
	F11	CU-leg	Hänge	1	Defekt	5.9	glasinfattning med gravyr, kristet motiv
	F12	CU-leg		1	Fragment	3.3	
	F13	CU-leg	Kärl	1	Fragment	32.3	
	F14	Ädelmetall	Mynt	1	Intakt	3.2	

Bilaga 7 Fyndlista, undersökning**VM Accessionsnummer: 300 130:1–17**

Landskap: Halland
 Kommun: Varberg
 Socken: Skällinge
 Fastighet: Skällinge 1:139
 Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk undersökning 2024

Intrasisid	Name	Fyndnummer	Material	Sakord	Antal	Fragmenteringsgrad	Vikt	Anmärkning
1810	-	1			0		0	Utgår
3061	ÄJÅ	2	Keramik	Kärl	1	Defekt	2	
1635	ÄJÅ Finkeramik	3	Keramik	Kopp	50	Defekt	297	Flera recenta brott
915	Infodring	4	Bränd lera	Infodring	1	Defekt	2	700–800 grader jämn yta
1259	Bränt ben	5	Ben		0		1	
3327	YFRJÅ	6	Keramik	Kärl	205	Defekt	2532	Förrådskärl
3350	ÄJÅ	7	Keramik	Kärl	2	Defekt	38	
2143	FRJÅ/RJÅ	8	Keramik	Kärl	2	Defekt	83	
1442	ÄJÅ Sintrad	9	Keramik	Kärl	1	Defekt	2	Sintrad
1450	ÄJÅ, sintrad	10	Keramik	Kärl	1	Defekt	5	Sintrad. Finkeramik?
1965	ÄJÅ	11	Keramik	Kärl	1	Defekt	56	Recenta brott
2159	ÄJÅ	12	Keramik	Kärl	1	Defekt	9	
	Järn	13	Järn	Ämnesjärn	1		106	Tjocklek, 16 mm
1361	ÄJÅ	14	Keramik	Kärl	1	Defekt	5	
2767	ÄJÅ	15	Keramik	Kärl	2	Defekt	91	Recenta brott
2143	ÄJÅ	16	Keramik	Kärl	1	Defekt	10	
1442	Infodring	17	Bränd lera	Infodring	1	Defekt	3	800–900 grader

Makroskopisk analys av jordprover från Skällinge 1:139, Varbergs kn

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2024-02-02

Bakgrund

Under en förundersökning av en boplatslämning (L2023:1206) vid Skällinge 1:139, Varbergs kn, Hallands län, insamlades tre jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Boplatsten har daterats till romersk järnålder, och lämningarna utgörs av stolphål, härdar och gropar utspridda över ytan. Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera de arkeologiska tolkningarna.

Metod och källkritik

Efter mätning av jordvolymen floterades proverna och materialet våtsiktades och sorterades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

I samtliga prover förekom moderna rottrådar från en nulevande flora samt dagmaskkokonger. Detta visar att jorden även i den provtagna nivån utsatts för modern bioturbation och att frömaterial från yngre florasamhällen och yngre aktiviteter kontinuerligt kan ha förts ner i jorden i sen tid. Av detta följer att endast det förkolnade materialet med någon säkerhet kan knytas till de arkeologiska kontexterna, och därför har endast detta medtagits i analysen.

Analysresultat

I resultattabellen har fragmenterade material som inte är förkolnade fröer och frukter kvantifierats enligt en grov relativ skala om en till tre prickar, där en prick ● innebär förekomst av enstaka (ca 1–5) fragment i hela provet. Två prickar ●● innebär att materialet är vanligt – att det hittas i alla genomletningar av de subsamplingar som görs. Tre ●●● prickar innebär att materialet kan sägas dominera provet, att man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellen.

Skällinge 1:139, Varberg kn		PM	515	1374	1378
		Anläggning/lager	504	443	372
		Kontext	Gropfyllning	Fyllning i härd	Fyllning i härd
		Volym/l	1,8	2	2
		Träkol	●●	●●	●●●
Förkolnade fröer/frukter					
Sädeskorn (ospec.)	Cerealiea indet.			1	
Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>			2	

Diskussion

Innehållet i de tre proverna var relativt fattigt. I PM 515 från gropfyllning 504 och PM 1378 från härdfyllning 372 påträffades endast träkol, utifrån vilket det är svårt att dra några vidare slutsatser.

I PM 1374 från härdfyllning 1374 påträffades vid sidan om det förväntade träkolet även tre förkolnade sädeskärnor, varav två kunde identifieras som skalkorn – det mest allmänt förekommande sädesslaget under järnåldern. Det var vanligt att skalkorn behandlades genom rostning, ett förfarande som sannolikt bidragit till att de lätt förkolnades och är välrepresenterade i materialet.

Referenser

Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS Basel University, Basel

Bilaga 9 Vedartsanalys, förundersökning, Erik Danielsson, VEDLAB

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 23082

**Vedartsanalyser på material från Halland, Varberg,
Skällinge FU. L2023:1206**

Adress:
Box 178
791 24 FALUN

Telefon:
070 34 00 645
E-post: vedlab@vedlab.se

Bankgiro:
5713-0460
www.vedlab.se

Organisationsnr:
650613-6255

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 23082

2023-10-13

Vedartsanalyser på material från Halland, Varberg, Skällinge FU. L2023:1206

Uppdragsgivare: Patrik Hallberg/Kulturmiljö Halland

Arbetet omfattar tre kolprover från förundersökning av boplatslämningar med möjlig datering i bronsålder-romersk järnålder.

Proverna innehåller kol från björk, ek och lind. Ek och Lind kan ge hög egenålder vid datering.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
	1PK 514.504	Grop	1,0g	0,7g 4 bitar	Ek 4 bitar	Ek 110mg	
	1PK1379.372	Härd	29,4g	27,8g 12 bitar	Björk 1 bit Ek 11 bitar	Björk 145mg	
	1PK1380.249	Grop	4,4g	3,9g 8 bitar	Lind 8 bitar	Lind 86mg	

Erik Danielsson/VEDLAB
Box 178
791 24 FALUN
Tfn: 070 34 00 645
E-post: vedlab@vedlab.se
www.vedlab.se

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Björk Glasbjörk Värthbjörk	<i>Betula sp.</i> <i>Betula pubescens</i> <i>Betula pendula</i>	300 år	Glasbjörken är knuten till fuktig mark gärna i närhet till vattendrag. Värthbjörken är anspråkslös och trivs på torr näringsfattig mark. Båda arterna är ljuskrävande.	Stark och seg ved. Redskap, asklut, träkol. Ger mycket glöd.	Glasbjörk bildar även underarten Fjällbjörk. Förutom veden har nävern haft stor betydelse som råmaterial till slöjd.
Ek	<i>Quercus robur</i>	500-1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med tex hassel.	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat. Energirik ved ger mycket glöd.	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år.
Lind	<i>Tilia cordata</i>	800 år	Näringsrika, väl dränerade, gärna steniga marker Skuggtålig.	Lätt och mjuk ved.	Innerbarken eller bastet användes till korgar och rep

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsen, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomi 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover.

Bilaga 10 ^{14}C -analys, förundersökning, Melanie Mucke, Ångströmlaboratoriet Uppsala

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2023-11-21

Patrik Hallberg
Kulturmiljö Halland
Tollsgatan 7
302 32 HALMSTAD

Resultat av ^{14}C datering av träkol från Skällinge 1:139, Skällinge socken, Varbergs kommun, Halmstad, Halland, RAÄ L2023:1206, Dnr 2023-240. (p 5533)

Förbehandling av träkol:

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labbnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ V-PDB}$	^{14}C ålder BP
Ua-80626	IPK 514.504	-27,2	2 478 $\pm$ 29
Ua-80627	IPK1379.372	-26,0	1 919 $\pm$ 29
Ua-80628	IPK 1380.249	-25,1	3 001 $\pm$ 30

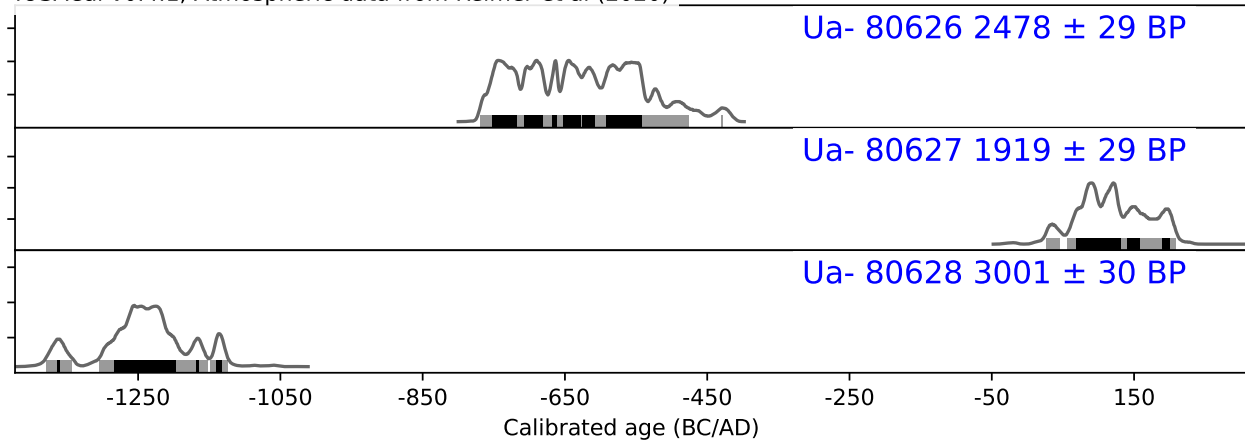
Med vänliga hälsningar

Melanie Melanie Mucke
2023.11.22
Mucke 12:05:13 +01'00'

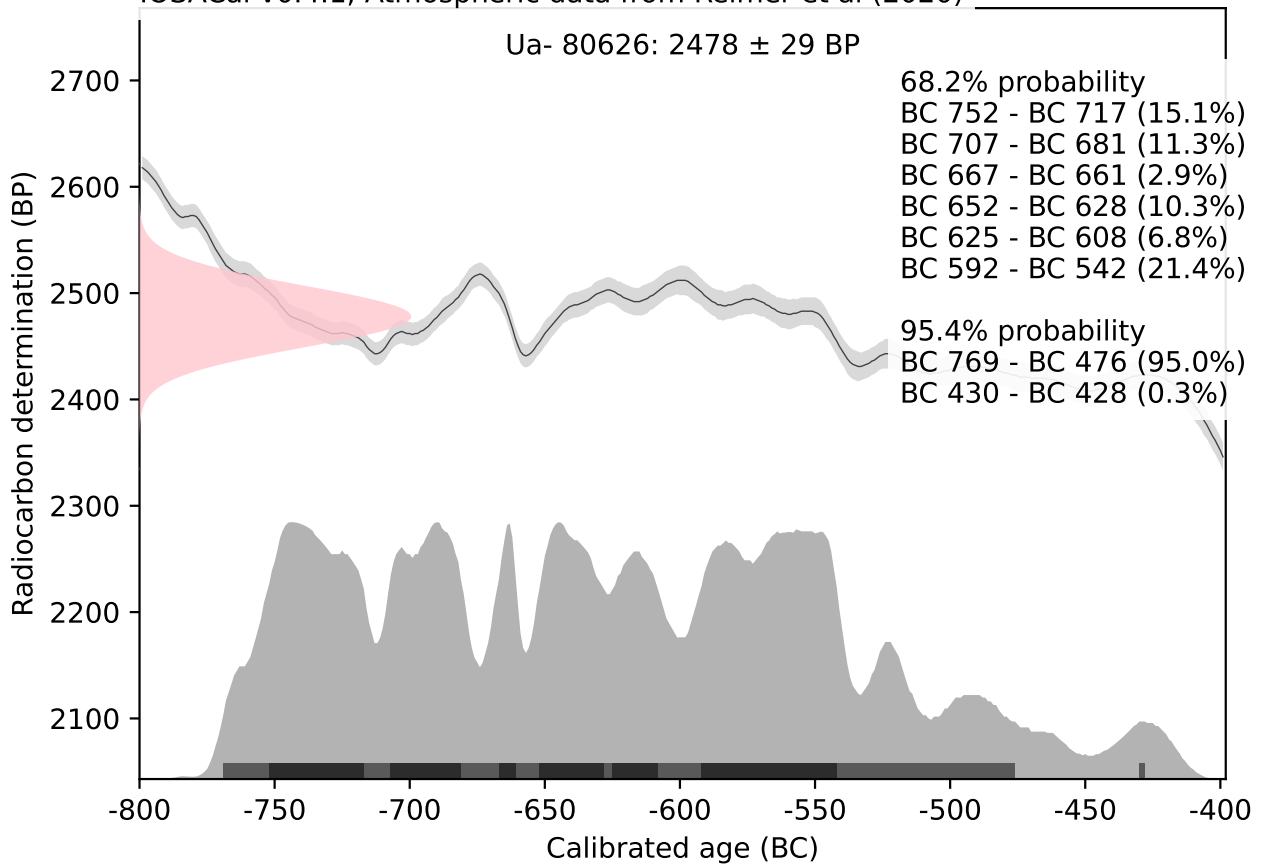
Melanie Mucke/Daniel Primetzhof

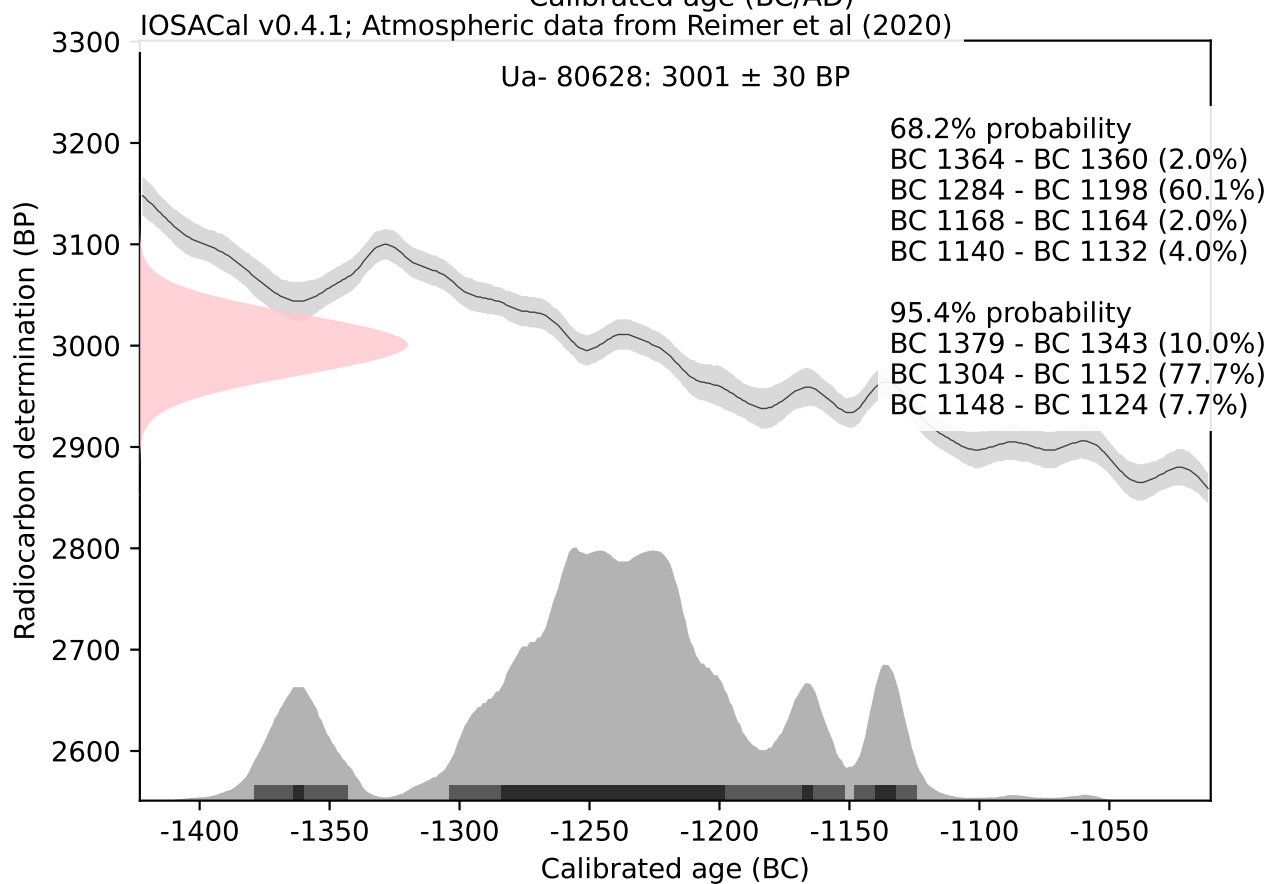
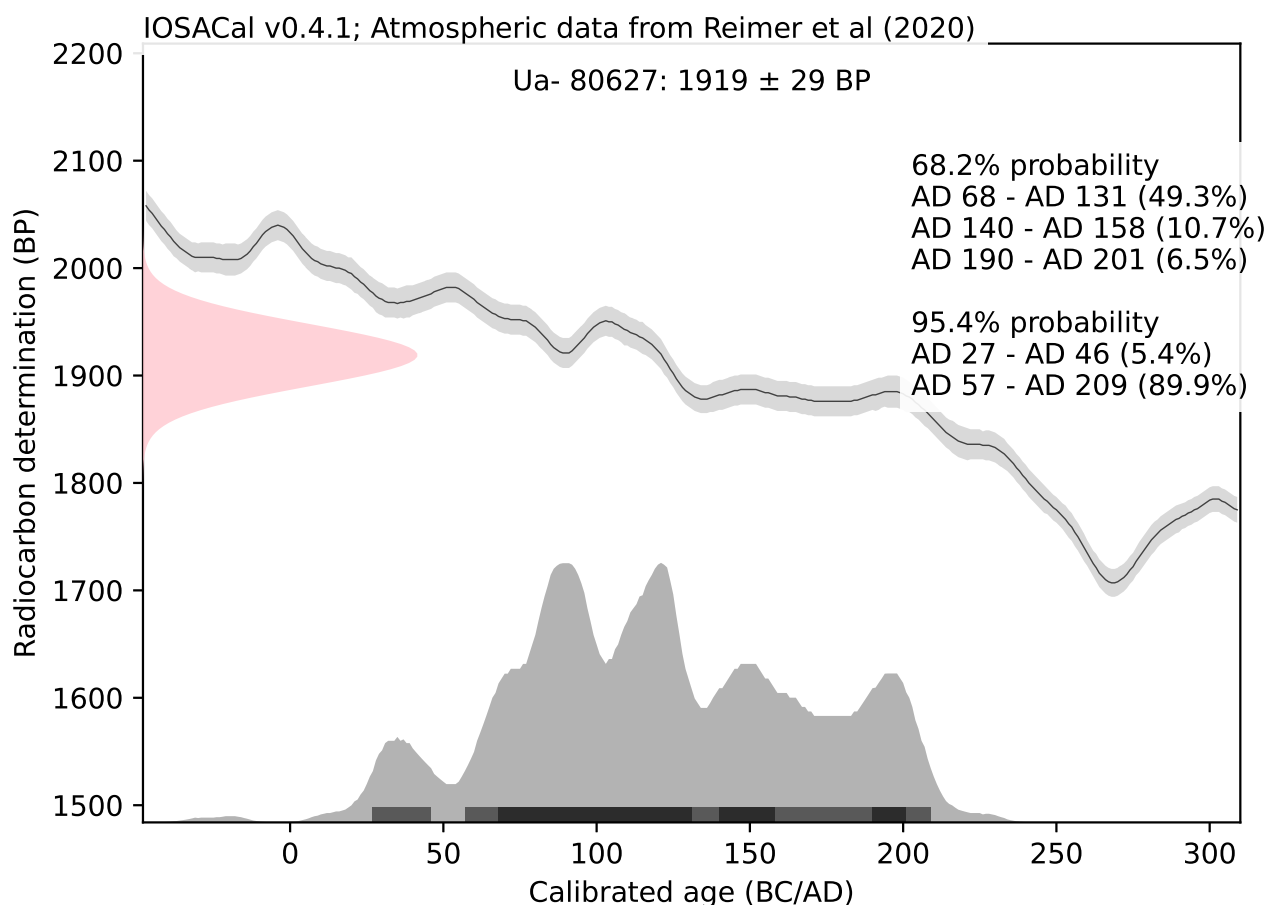
Kalibreringskurvor

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

Bilaga 11 Makroanalysrapport, Jens Heimdahl Arkeologerna, undersökning

Makroskopisk analys av jordprover från Skällinge 1:139, SU, Varbergs kn

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2024-11-01

Bakgrund

Under en slutundersökning av en boplatslämning (L2023:1206) vid Skällinge 1:139, Varbergs kn, Hallands län, insamlades fyra jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Boplaten dateras till romersk järnålder, och de provtagna lämningarna stolphål från tre olika hus samt en grop med rester av ett större förrådskärl. Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera de arkeologiska tolkningarna.

Vid förundersökningen från boplaten påträffades skalkorn från en härd som uppenbarligen var en matlagnings- eller rostningshärd.

Metod och källkritik

Efter mätning av jordvolymen floterades proverna och materialet våtsiktades och sorterades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts.

I samtliga prover förekom moderna rottrådar från en nulevande flora samt dagmaskkokonger. Detta visar att jorden även i den provtagna nivån utsatts för modern bioturbation och att frömaterial från yngre florasamhällen och yngre aktiviteter kontinuerligt kan ha förts ner i jorden i sen tid. Av detta följer att endast det förkolnade materialet med någon säkerhet kan knytas till de arkeologiska kontexterna, och därför har endast detta medtagits i analysen.

Analysresultat

I resultattabellen har fragmenterade material som inte är förkolnade fröer och frukter kvantifierats enligt en grov relativ skala om en till tre prickar, där en prick ● innebär förekomst av enstaka (ca 1–5) fragment i hela provet. Två prickar ●● innebär att materialet är vanligt – att det hittas i alla genomletningar av de subsamlingar som görs. Tre ●●● prickar innebär att materialet kan sägas dominera provet, att man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellen.

Skällinge 1:139 SU			PM	3439	3552	3553	3554
			A	3327	798	1803	711
			Provtagnings kontext	Grop	Stolphål	Stolphål	Stolphål
			Övergripande kontext	Förråds-kärl	Hus 1	Hus 3	Hus 2
			Volym/l	1,8	2,3	2,5	2,2
Fragmenterade material	Förkolnade vedartade växtfragment	Träkol	•••	••	••	••	
	Förkolnade örtartade växtfragment	Förkolnade örtfragment		•	•	•	
		Förkolnade rottrådar				•	
	Övrigt	Glasade mineralsmältor	•	•	•		
		Bränd lerklining					
Förkolnade fröer/frukter m							
Ogräs	Svinmålla	<i>Chenopodium album</i>			2	1	
	Åkerbinda	<i>Falopia convulvulus</i>			1		
	Måra (ospec.)	<i>Galium</i> sp.	2				
	Pilört	<i>Persicaria laphatifolium</i>	61		1		
	Kråkvicker	<i>Vicia</i> cf. <i>cracca</i>			1		
Odlat	Havre	<i>Avena</i> cf. <i>sativa</i>			4		
	Sädeskorn (ospec.)	<i>Ceralia</i> indet	1		4		2
	Naketskorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>nudum</i>			4		
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>			38	2	1
	Brödvete	<i>Triticum aestivum</i>			4		
	Speltvete	<i>Triticum spelta</i>			1		
Oklass.	Oidentifierd frö/frukt	Problematica				1	

Diskussion

Samtliga prov innehöll sädeskärnor eller fragment av sådana, och sammansättningen av de relativt rika sädesfynden är typisk för romersk järnålder med en varierad sammansättning av sädesslag. Här dominerar skalkorn, men också det äldre nakenkornet finns kvar som ett mindre inslag i säden. Både speltvete och brödvete är representerade och förekomst av havrekärnor visar att även detta relativt nya sädesslag odlats.

Inga animalier fanns representerade i materialet vilket kan bero på bevaringstekniska förhållanden. Inte heller några spår av fähusrelaterat material påträffades. Intrycket är att de tre husen utgör en grupp med bostadshus och möjligen kokhus.

PM3439: grop A3327 med spår av ett förråds-kärl

Växtmaterialet i denna grop präglades av ett stort antal pilörtfröer som förekom tillsammans med enstaka fröer av måra och ett sädesfragment. Pilörten tillhör en av de vanligaste åkerogräs i Västsverige under järnåldern (Viklund 1998:137), dess förekomst är i sig inte anmärkningsvärd. I detta fall är emellertid spåren av säd så fåtaliga att man får intrycket att pilört sorterats ut och lagrats, sannolikt för att ätas av människor. Fynd av lagrad pilört under äldre järnålder har tidigare noterats från Alrum på Jutland (Henriksen & Robinson 1994:18–19). Ett förslag har varit att liknande insamling av pilörtsfröer kan ha skett i samband med resning av säd (Viklund 1998:78).

PM3552: stolphål A798, hus 1

I detta stolphål påträffades det största fyndmaterialet av säd på platsen. Frömaterialet dominerades till 92% av säd, och därtill förekom ett mindre antal åkerogräs. Säden dominerades av nära 70% skalkorn som var det vanligaste sädesslaget under hela järnåldern. Därtill förekom brödvete, havre och naket

korn till ungefär 7% andelar vardera, och slutligen ett enstaka fynd av en kärna av speltvete. Nakenkornet var vid denna tid ett äldre sädesslag som på många håll försvann ur odlingen och hushållningen, men som fanns kvar här och där.

Det är tydligt att hus 1 varit ett bostadshus i vilket matlagning bedrivits och säd troligen förvarats.

PM3553: stolphål A1803, hus 3

I stolphålet från hus 3 hittades två kärnor av skalkorn samt enstaka åkerogräs. Förekomsten av säden ger intrycket att huset varit ett bostads- eller kokhus.

PM3554: stolphål A711, hus 2

Från stolphålet i hus 2 preparerades tre sädeskärnor fram varav en kunde identifieras som skalkorn. Förekomsten av säd indikerar att även detta hus brukats som bostads- eller kokhus.

Referenser

- Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen
- Henrikson, P. S. & Robinson, D. E. 1994: *Ældre jernalderens agerbrug: arkæobotaniske analyser af kornfundene fra Overbygård*. Østerbølle, Fjand og Alrum. NNU Rapport nr. 12. Nationalmuseet. København
- Viklund, K. 1998: *Cereals, Weeds and Crop Processing in Iron Age Sweden*. Archaeology and Environment 14. Umeå
- Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS Basel University, Basel

Bilaga 12 ^{14}C -analys, undersökning, Melanie Mucke, Ångströmlaboratoriet Uppsala

UPPSALA
UNIVERSITET

Ångströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1

Postadress:
Box 529
751 21 Uppsala

Telefon:
018 – 471 3124

Hemsida:
www.uu.se/centrum/tandemlab

E-post:
radiocarbon@physics.uu.se

Uppsala 2025-03-04

Patrik Hallberg
Kulturmiljö Halland
Tollsgatan 7
302 32 HALMSTAD

Resultat av ^{14}C datering av makrofossiler från Skällinge SU 2024 - Skällinge 1:139 L2023:1206 Dnr 2023-510, Varberg kommun, Halland. (p 6524)

Förbehandling av makrofossiler:

1. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
2. 0.5 % NaOH tillsätts (1 h, 60 °C). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ V-PDB}$	^{14}C ålder BP
Ua-86403	PM3439	–28,8	1 811 ± 30
Ua-86404	PM3552	–23,9	1 865 ± 29
Ua-86405	PM3553	–22,3	1 840 ± 29
Ua-86406	PM3554	–24,0	2 813 ± 30

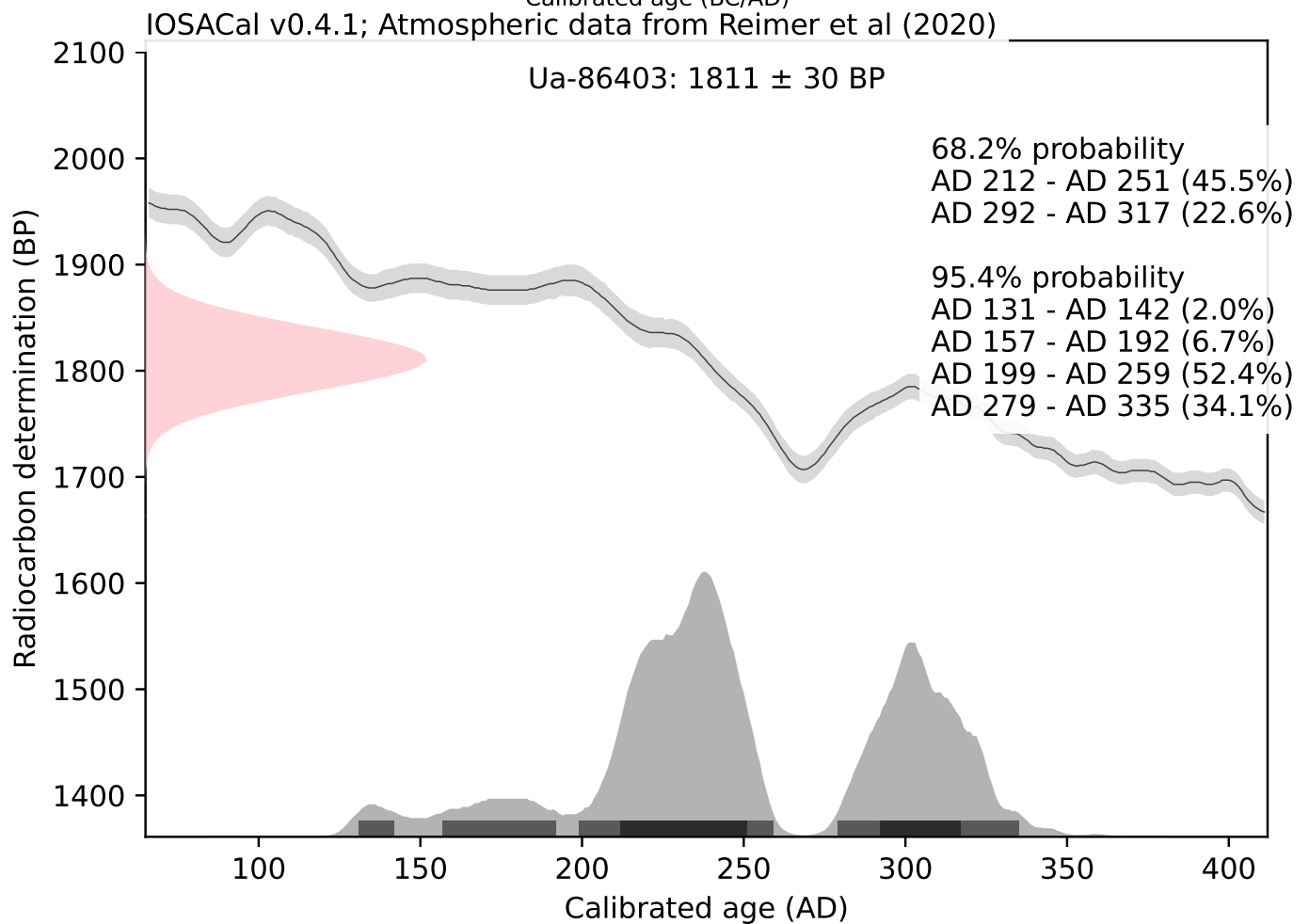
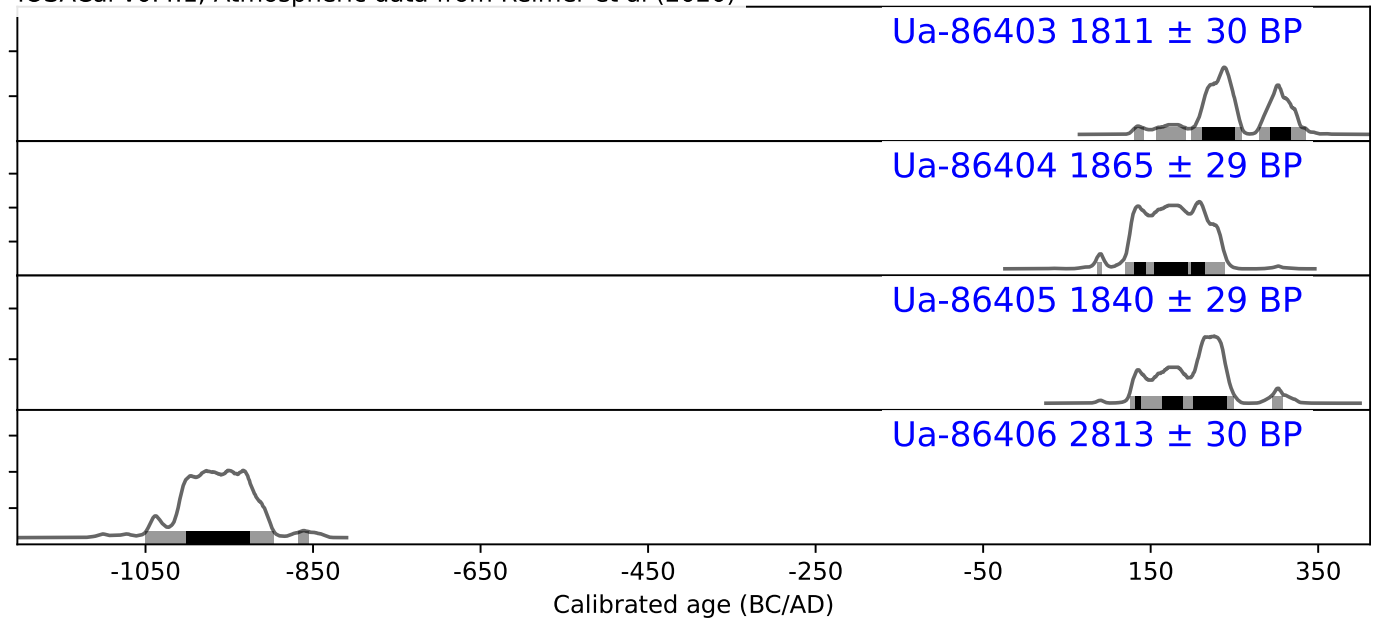
Med vänliga hälsningar

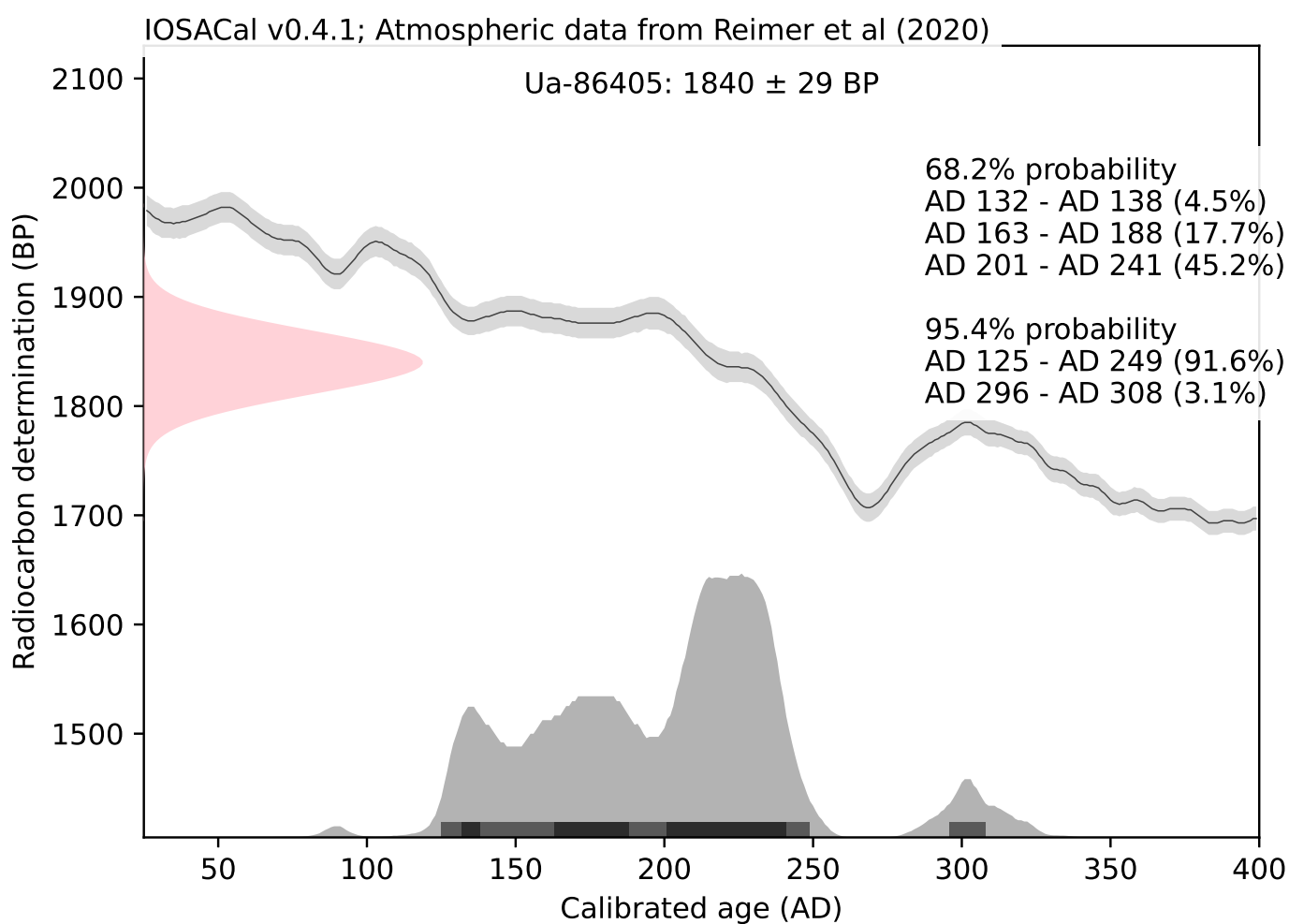
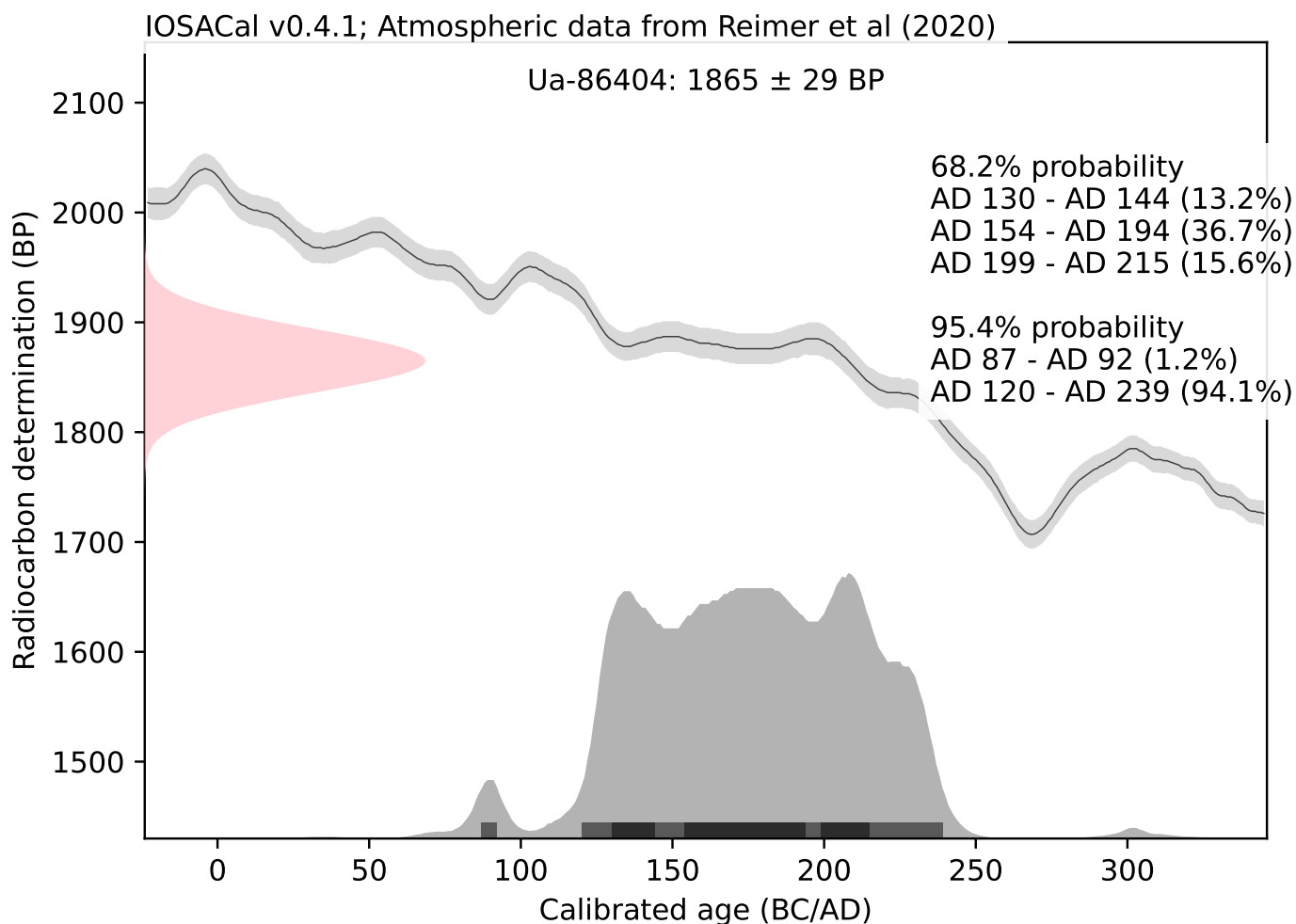
Melanie Melanie Mucke
2025.03.05
Mucke 12:06:16 +01'00'

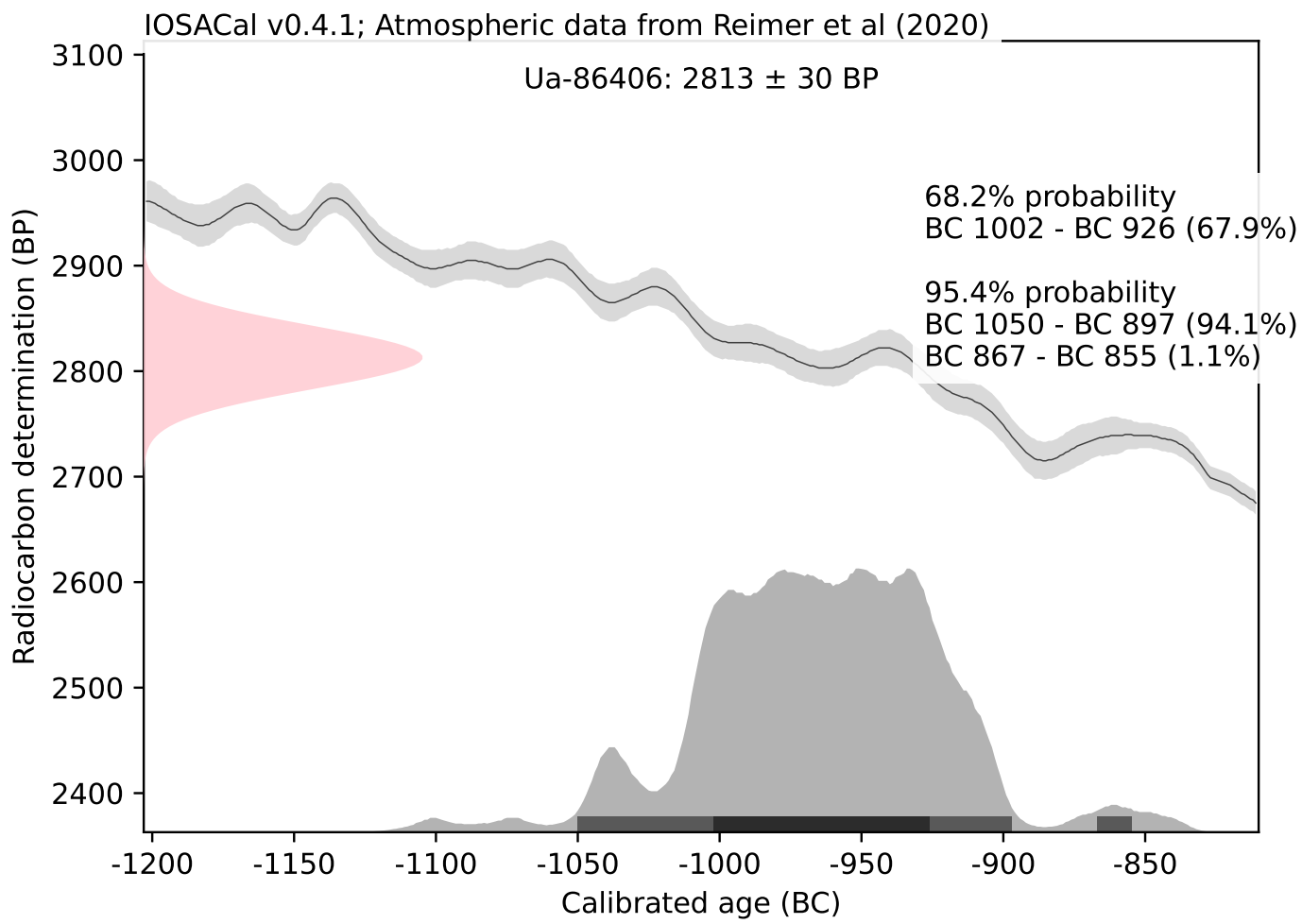
Melanie Mucke/Daniel Primetzhof

Kalibreringskurvor

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

Bilaga 13 Ritningsförteckning, undersökning**HMAK 4578:1–4**

Landskap: Halland
 Kommun: Varberg
 Socken: Skällinge
 Fastighet: Skällinge 1:139
 Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk undersökning 2024

Ritningsnummer	Beskrivning	Ritningstyp	Skala
1. HMAK 4578:1	279,347,368,413,465,472,530,570,596,603,667,711,791,1322,1361,1370, 1387, 1432, 1498,1693,1780,1839,1847,1861,1868,1877,1886,1901,1920, 1928,1936,1943,1957,1965,1981,2002, 2010, 2025,2056,2067,2084,2091, 2220,2450,2458,2484,2500,2516,2541,2554,2577,2598, 2605, 2620,2629, 2636,2644,2652,2667,2807,2822,2896,2921,2936,2945,2955,2973,2989, 3046, 3053,3061,3085,3099,3121,3128,3427	Sektionsritning	1:20
2. HMAK 4578:2	798,831,846,906,915.929,937,952,960,999,1014,1022,1054,1062,1131,1146,1153,1160,1167, 1175,1184,1192,1199,1206,1213,1243,1259,1272,1528,1593,1600,1606,1613,1621,1627,1635,1650,1716,2115,2122,2128,2136,2416,2426,2433,2999	Sektionsritning	1:20
3. HMAK 4578:3	681,771,784,860,867,891,898,969,981,991,1007,1030,1045,1069,1091,1115,1122,1139,1394, 1442,1450,1465,1488,15631579,1586,1668,1684,1731,1738,1746,1803,1811,1818,1825,2143, 2187,2238,2247,2272,2329,2385,2393,2409,2443,2467,2561,2830,2839,3010,3017,3024, 3079,3145,3154,3166,3177,3205,3224,3239,3252,3258,3263,3274,3288,3295,3350,3363	Sektionsritning	1:20
4. HMAK 4578:4	256,287,341,434,441,459,479,487,494,501,508,516,523,538,697,704,1413,2159,2174,2735, 2760,2767,2848,2866,2881,3403,3411,3443	Sektionsritning	1:20

Bilaga 14 Fotolista

**Fotonr: Utredning 2023–91:1-5,
Förundersökning 2023–145:1–19,
Slutundersökning 2025–062:1–18**

Landskap: Halland
Kommun: Varberg
Socken: Skällinge
Fastighet: Skällinge 1:139
Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk utredning 2023, förundersökning 2023 och undersökning 2025

FOTOGRAFER: PH=PATRIK HALLBERG, JC=JONAS CARLSSON

Fotonr	Utr/FU/SU	Motiv	Mot	Signatur
2023–91:1	Utr	Drönarbild över schakten och dalen	SV	PH
2023–91:2	Utr	Drönarbild över ytan med schakt	N	PH
2023–91:3	Utr	Påträffad anläggning	NÖ	PH
2023–91:4	Utr	Ny fornlämning påträffad	N	PH
2023–91:5	Utr	Påträffad anläggning	NÖ	PH
2023–145:1	FU	Keramik från olika kärl	S	PH
2023–145:2	FU	Skärva av hängkärl	S	PH
2023–145:3	FU	Skärva av hängkärl	S	PH
2023–145:4	FU	Härd 443 i schakt 282 mot söder	S	JC
2023–145:5	FU	Härd 1152 i schakt 282	SÖ	JC
2023–145:6	FU	Härd 1152 och 1139 i schakt 282	S	JC
2023–145:7	FU	Härd 1139	N	JC
2023–145:8	FU	Metallfynd Dubbelsölja F1310	-	PH
2023–145:9	FU	Klot knapp av silver F1308	-	PH
2023–145:10	FU	Klotknapp av silver F1308	-	PH
2023–145:11	FU	Hängande sigill i blått glas och Cu leg. framsida	-	PH
2023–145:12	FU	Hängande sigill i blått glas och Cu leg. baksida	-	PH
2023–145:13	FU	Hängande sigill i blått glas och Cu leg. framsida	-	PH
2023–145:14	FU	Hängande sigill i blått glas och Cu leg. framsida	-	PH
2023–145:15	FU	Hängande sigill i blått glas och Cu leg. baksida	-	PH
2023–145:16	FU	Hängande sigill i blått glas och Cu leg. sida	-	PH
2023–145:17	FU	VM300118:11 Hängande sigill i blått glas och Cu leg.	-	PH
2023–145:18	FU	Skärva av hängkärl VM300118:1	-	PH
2023–145:19	FU	Skärva av silkärl VM300118:2	-	PH
2025–062:1	SU	Hus 2	Ö	PH
2025–062:2	SU	Hus 1	V	PH
2025–062:3	SU	Hus 3	N	PH
2025–062:4	SU	A1394 TB hus 3		PH
2025–062:5	SU	A1413 TB hus 3		PH
2025–062:6	SU	Härden 2159 och groppen 2174		PH
2025–062:7	SU	A1635 med keramik skärvor från en mindre kopp F3		PH

Fotonr	Utr/FU/SU	Motiv	Mot	Signatur
2025-062:8	SU	Bild 8 förrådskärl F3335 i anl 3327	N	PH
2025-062:9	SU	Bild 11 Botten av kärl F6 i A3327, innan upptagning	N	PH
2025-062:10	SU	Schaktning i inhägnade hörnet av undersökningsområdet	N	PH
2025-062:11	SU	Avbaning med grävmaskin och dumper	NÖ	PH
2025-062:12	SU	Drönarfoto av undersökningsområdet med terasskant	V	PH
2025-062:13	SU	Drönarfoto av undersökningsytan och sjön	NÖ	PH
2025-062:14	SU	Drönarfoto av undersökningsytan med vy över dalgången	S	PH
2025-062:15	SU	Drönarfoto av undersökningsytan med den inhägnade delen	N	PH
2025-062:16	SU	Förrådskärl F3335 med alla tvättade skärvor	-	PH
2025-062:17	SU	Övrig keramik från undersökningen	-	PH
2025-062:18	SU	Övriga fynd från undersökningen	-	PH
2025-062:19	SU	Kopp av keramik F3	-	PH

Bilaga 15 Ritning, förundersökning**HMAK 4607**

Landskap: Halland

Kommun: Varberg

Socken: Skällinge

Fastighet: Skällinge 1:139

Fornlämning: L2023:1206

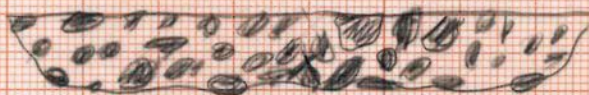
Arkeologisk förundersökning 2024

AH224 Rundad 1,55 m Ø
Mot N 2,1 m dj.

Fylla av svart sand, rikligt inslag
av skär brändsten & träkol.
X = PK, PM

AH443 Rundad 1,5 m Ø
Mot S. 0,2 m dj.

Fylla av svart sand, rikligt inslag
av kraftigt skärbränd sten 0,05-0,15
m stora. sand träkol
X = PK, PM

AS236 Skulpt.
Rundad 0,22 m Ø
0,12 dj.

Mot S

Fylla av mörkbrun
grusig sand.

AS311 Rundad 0,32 m Ø
Mot N 0,2 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand. Tre små
stenar

AS346 Rundad 0,38 m Ø
0,3 m dj.
Mot S.

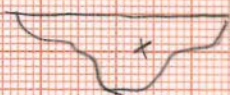
Fylla av mörkbrun grusig
sand.

AS385 Rundad 0,18 m Ø
Mot V. 0,16 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand

AG249 Rundad 0,6 m Ø
Mot V. 0,2 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand. 1. tr. kol.
X = PK

AS318 Rundad 0,26 m Ø
Mot V. 0,18 m dj.

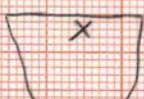
Fylla av mörkgrön
grusig sand.

AS482 Rundad 0,18 m Ø
0,16 m dj.
Mot S.

Fylla av
mörkbrun
grusig sand

AS1083 Rundad 0,35 m Ø
Mot V. 0,24 m dj.

Fylla av
grusig sand
X = keran
Y = PM, PK

AS264 Rundad 0,24 m Ø
0,14 m dj.
Mot V

Fylla av mörkbrun
grusig sand. En sten
i kanten

AS324 Rundad 0,18 m Ø
Mot V. 0,13 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand

AS354 Rundad 0,22 m Ø
Mot S. 0,1 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand

Fylla av mörkbrun
grusig sand
X = keran, V

AH1139 Rundad

AS1071 Rundad 0,32 m Ø
Mot S. 0,22 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand.

Mot S.

AS292 Rundad 0,22 m Ø
0,12 m dj.

Mot N

Fylla av mörkbrun
grusig sand

AS459 Rundad 0,38 m Ø
Mot V. 0,26 m dj.

Fylla av svartbrun
humös sand

AS392 Rundad 0,3 m Ø
Mot S. 0,3 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand

AS1099 Rundad 0,26 m Ø
Mot V. 0,6 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand

Fylla av
fylligt
och tr

AS1130 Rundad

AS504 Rundad 0,25 m Ø
Mot N 0,12 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand. En sten
i botten.

AS330 Rundad 0,38 m Ø
Mot N 0,28 m dj.

Fylla av svartbrun
humös sand

AS400 Rundad 0,22 m Ø
0,2 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand.

AS1115 Rundad 0,2 m Ø
Mot N 0,1 m dj.

Fylla av mörkbrun sand,
0,1 m Ø sten i botten

Fylla av
grusig sand
0,1 m Ø sten

AH
Grön
Mot

Fy
av
sk
X.

AG
Rund
Mot

Fylla av
grusig sand
X = keran
Y = PM, PK

AH1139 Rundad

Mot S.

Fylla av
fylligt
och tr

AS1130 Rundad

Mot S.

Fylla av
grusig sand
0,1 m Ø sten

A
R

Fy

Sicallinge FU

20230829

Patrik Hallberg

372 Oval 1,9x1,2 m
25%
S.

1. av svart sand, inslag
kraftigt skärbränd
en 2. träkol
=PK, PM

504 + AH1125
Rund 1,5 m Ø
Gravel 25%
Mot Ø

1. Matjord
2. Svart sotig sand,
1. Fylligt inslag av
skärbränd sten &
1. träkol
X = PK

1,4 m Ø
0,15 m dj.
Gravel 25%

svart sotig sand,
n. skärbränd sten
& kol

0,26 m Ø
0,28 m dj.

mörk brun
d. Två
n. i botten sidan

51864 Mot N.
Rundad 0,52 m Ø
0,18 m dj.

1. av mörkbrun grusig sand

AH1234
Rundad 1,3 m Ø 0,2 m dj.
Mot Ø, gravel 25%

1. Matjord 2. Svart sand med
riktigt m. skärbränd sten & träkol

AH1247 Rundad 1,05 m Ø
Mot V 0,05 dj.

Fylla av svart sotig sand, inslag
av snäckskal, grus & träkol

AS1292 Rundad 0,24 m Ø
Mot V 0,12 m dj.

Fylla av mörkbrun
sand

AS1294 Rundad 0,24 m Ø
0,14 m dj.

Fylla av mörkbrun
grusig sand

AS1322 Rundad 0,46 m Ø
Mot N 0,3 m dj.

Fylla av
mörkbrun
grusig sand

AS1345 Rundad 0,28 m Ø
Mot V 0,14 m dj.

Fylla av mörk
brun grusig sand,
0,1 m sten i sidan

AS1339 Rundad 0,26 m Ø
0,12 m dj.

Fylla av mörkbrun grusig
sand

Utgär

AS243 - dj. bergning
ARE71 - -11-

AS1123 - fläck

AS1107 - -11-

AS1257 - Lins

AS1220 - -11-

AS1227 - -11-

AS1213 - -11-

AS1206 - -11-

AS1199 - -11-

Bilaga 16 Ritningar, undersökning**HMAK 4578:1–4**

Landskap: Halland

Kommun: Varberg

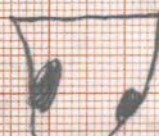
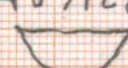
Socken: Skällinge

Fastighet: Skällinge 1:139

Fornlämning: L2023:1206

Arkeologisk undersökning 2024

Ritningsnummer	Beskrivning	Ritningstyp	Skala
1. HMAK 4578:1	279,347,368,413,465,472,530,570,596,603,667,711,791,1322,1361,1370, 1387, 1432, 1498,1693,1780,1839,1847,1861,1868,1877,1886,1901,1920, 1928,1936,1943,1957, 1965,1981,2002,2010, 2025,2056,2067,2084,2091, 2220,2450,2458,2484,2500, 2516,2541,2554,2577,2598,2605, 2620,2629, 2636,2644,2652,2667,2807,2822, 2896,2921,2936,2945,2955,2973,2989, 3046, 3053,3061,3085,3099,3121,3128, 3427	Sektionsritning	1:20
2. HMAK 4578:2	798,831,846,906,915.929,937,952,960,999,1014,1022,1054,1062,1131,1146,1153, 1160,1167, 1175,1184,1192,1199,1206,1213,1243,1259,1272,1528,1593,1600,1606, 1613,1621,1627,1635,1650,1716,2115,2122,2128,2136,2416,2426,2433,2999	Sektionsritning	1:20
3. HMAK 4578:3	681,771,784,860,867,891,898,969,981,991,1007,1030,1045,1069,1091,1115,1122, 1139,1394,1442,1450,1465,1488,15631579,1586,1668,1684,1731,1738,1746,1803, 1811,1818,1825,2143, 2187,2238,2247,2272,2329,2385,2393,2409,2443,2467,2561, 2830,2839,3010,3017,3024, 3079,3145,3154,3166,3177,3205,3224,3239, 3252, 3258,3263,3274,3288,3295,3350,3363	Sektionsritning	1:20
4. HMAK 4578:4	256,287,341,434,441,459,479,487,494,501,508,516,523,538,697,704,1413,2159, 2174,2735, 2760,2767,2848,2866,2881,3403,3411,3443	Sektionsritning	1:20

AS 1839 - Takbärare 0,28 Ø 0,28 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 1928 - stolphöl 0,3 Ø 0,3 dj Svartgrå humös grusig sand	AH 2925 - Hård 1,4 x 1,1 0,15 dj Svart sand, storbörd sten 0,05 - 0,15. Träkol Sten konc. i övre delen	
AS 1847 - stolphöl 0,2 Ø 0,08 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 1957 - stolphöl 0,2 Ø 0,15 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 2955 - Grop 0,5 Ø 0,15 dj Brunnsand inslag av kolgrichter	AS 2605 - stolp 0,25 Ø 0,22 dj Svartgrå humös grusig sand
AS 1858 - stolphöl 0,16 Ø 0,08 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 2002 - stolphöl 0,25 Ø 0,2 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 2977 - stolphöl 0,3 Ø 0,15 dj Svartgrå sand, grus	AS 2620 - stolphöl 0,2 Ø 0,25 dj Svart humös grus sand
AS 1965 - Takbärare 0,35 Ø 0,22 dj X = keram. H Svartgrå humös grusig sand	AS 1981 - stolphöl 0,22 Ø 0,16 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 2628 - stolphöl / grop 0,4 Ø 0,2 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 2516 - stolphöl 0,22 Ø 0,1 dj Svartgrå humös grusig sand
AS 3427 - stolphöl 0,3 Ø 0,2 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 2084 - stolphöl 0,22 Ø 0,11 dj Svartgrå humös grusig sand	AH 2541 - Grop (utg?) 1,35 Ø 0,2 dj Bangrå sand, inslag av träkol, grus	AS 2989 - Takbärare 0,4 Ø 0,2 dj Svart grå humös grusig sand
AS 1877 - stolphöl 0,3 Ø 0,15 dj Svartgrå humös grusig sand	AH 2056 - Kolgrop 1,1 Ø 0,32 dj 1. Brun humös grusig sand. Små sten 2. Svart satig sand, träkol, grus. Fåtal storbördade stoner.	AS 3008 - stolp 0,26 Ø 0,16 dj Svartgrå humös grusig sand	AS 3099 - stolphöl 0,2 Ø 0,12 dj Svartgrå humös grusig sand
AS 1868 - stolphöl 0,4 Ø 0,34 dj Svartgrå humös grusig sand. Sten skedel?	AH 1886 - Hård botten? 1,35 x 0,8 Ø 0,08 dj Träkol, storbörd sten, satig sand	AH 2489 - Hård botten? 1,1 Ø 0,1 dj Svart sand, träkol, grus, storbördad små sten	AS 3121 - stolphöl 0,3 Ø 0,12 dj Svartgrå humös grusig sand
			AS 3128 - stolphöl 0,3 Ø Svartgrå humös g sand

AS 3061 - Stolphöl

0,2 Ø
0,33 djSvart grå
humös grusig sand

AH 667 - Händ

1,4 x 1,1 m 0,08 dj

Svart sand, träkol, grus, skör-
bränd sten, 0,05 m Ø.

Utgör

AS 1861

AS 1901

AS 1920

AS 1936

AS 1943

AS 2667

AS 2010

AS 2067

AS 1780 - PU

AH 1693 - PU

AS 2011

AS 2584

AS 2598

AS 2652

AS 2644

AS 2577 - PU

AS 2636

AS 279

AS 368

AS 347

AS 2458

AS 2450

AS 3053

AS 3046

AS 2936

AS 2921

AS 2822

AS 2802

AS 1498 - PU

AS 1432 -

AS 2220

AS 1361 - Takbär?

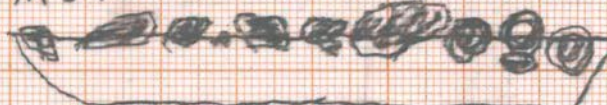
0,35 Ø
0,32 djSvart grå humös
grusig sand.
Öfvergång mot botten.

AS 2945 - Stolphöl

Tak?

0,4 Ø
0,3 djSvart grå humös
grusig sand

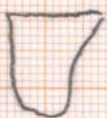
AH 570 - Händ

1,6 Ø 0,2 dj

Svart sand, träkol, grus, skörbränd-
sten, 0,05-0,2 m Ø. Majoritet av sten
mot toppen.

AS 2896 - Tak?

0,25 Ø
0,28 djSvart grå humös
grusig sand

AS 603 - Takbärare

0,28 Ø
0,29 djSvartgrå humös
grusig sand

AS 472

0,22 Ø
0,25 dj

AS 465 Tak

0,26 Ø
0,3 djSvart brun
humös grusig
sand.

AS 2500 - Stolphöl

0,2 Ø
0,12 djSvartgrå humös
grusig sand

AS 596 - Takbär

0,3 Ø
0,28 djSvartgrå humös grusig
sand, stensködd

AS 790 - Takbär?

0,26 Ø 0,26 dj
Svartgrå humös
grusig sand

AS 711 - Takbärare

0,25 Ø
0,2 djSvart brun humös
grusig sand.
Stensködd?

AS 1425 - Stolphöl

0,25 Ø
0,15 djSvartgrå humös
grusig sand

AS 530 - Takbär

0,32 Ø
0,24 djSvart brun humös
grusig sand

AS 1322 - Stolphöl

0,3 Ø
0,32 djSvart humös grusig
sand

AS 633 - Takbär

0,25 Ø
0,22 djSvart brun humös
grusig sand.
Stensködd.

AS 1370 - Gavel?

0,2 Ø
0,08 djSvartgrå humös
grusig sand

AS 1387 - Stolphöl

0,24 Ø
0,14 djSvartgrå humös
grusig sand

AS 3395, AS 545

0,28 Ø, 0,13 Ø
0,22 dj, 0,2 djSvart brun humös
grå sand

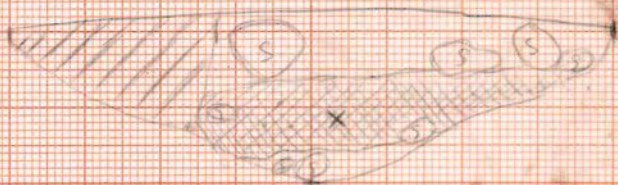
AS 413 - Gavel?

0,25 Ø
0,2 djSvartgrå humös
grusig sand

0,12 dj

grusig

AM1243 - HARO

Ø 1,6 m, OVAL

I 0,44 m, AVRUNDAD SPETS

INNEHÅLL: KRAFTIGT INSLAG AV FÖRHOLNAT TRÄ, KOL RIKTLIGT MED STEN. MÖRKGRÅ-BRUN SAND.

AM1243 SVÄRS AV A62999, VILKET ÄR EN TIDIGARE INGREPP 630RT UNDER FU. (AM1234)

X = KOLPROV

AS1199 - STOLPHÅL

Ø 0,35 m, RUND

I 0,21 m, RUND

INNEHÅLL: MÖRKBRUN-GRÅ SAND, INSLAG AV STEN

AS1192 - STOLPHÅL

Ø 0,20 m, RUND

I 0,12 m, RUND

INNEHÅLL: MÖRKBRUN-GRÅ SAND, INSLAG AV STEN.

AS1160 - STOLPHÅL

Ø 0,33 m, RUND

I 0,10 m, FLAT

INNEHÅLL: MÖRKBRUN-GRÅ SAND, INSLAG AV STEN

AS1206 - STOLPHÅL

Ø 0,25 m, RUND

I 0,08 m, RUND

INNEHÅLL: MÖRKBRUN SAND, INSLAG AV STEN

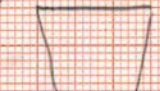
AS1613 - Takbäare

0,34 Ø
0,12 d

svartgrå humös sand, inslag grus, sten

AS1627 - Takbäare

0,3 Ø
0,12 d

svartgrå humös sand, inslag grus

AS2416 - Takbäare

0,4 Ø
0,128 d

svartgrå humös sand, inslag grus, sten 0,03-0,05 Ø

AS1593 - stolphål, botten

0,15 Ø
0,08 d

AS1716 - Takbäare

0,45 Ø
0,13 d

svartgrå humös sand, inslag grus, småsten

svartgrå humös sand

AS1528 - Takbäare

0,34 Ø
0,12 d

svartbrun humös sand, inslag grus, småsten

AS1022 - stolphål

svartbrun humös sand

AS932 - stolphål

AS1650 - stolphål

0,2 Ø
0,12 d

svartgrå grusig sand

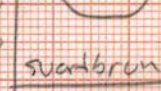
AS1131 - Takbäare

0,34 Ø
0,12 d

svartgrå humös sand, inslag grus, småsten

AS929 - stolphål

0,28 Ø
0,14 d

svartbrun humös sand

AS929 - stolphål

0,3 Ø
0,16 d

svartbrun humös sand, grus

AS999 - stolphål

0,22 Ø
0,1 d

svartgrå humös sand, grus

AS952 - stolphål

0,22 Ø
0,1 d

svartgrå humös sand, grus

AS2426 - Takbäare

0,35 Ø
0,18 d

svartgrå humös sand, småsten, sten

AS1014 - Takbäare?

0,28 Ø
0,14 d

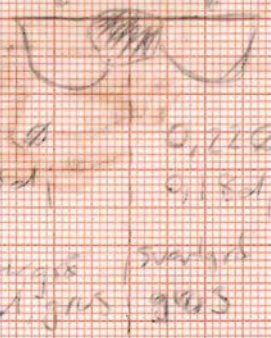
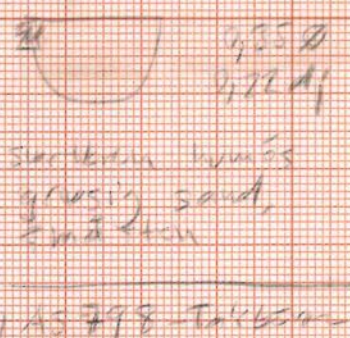
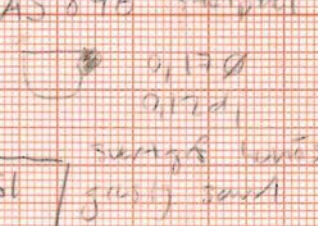
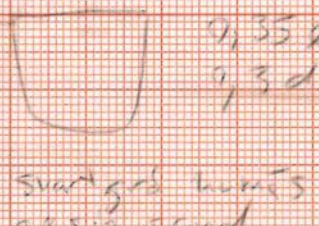
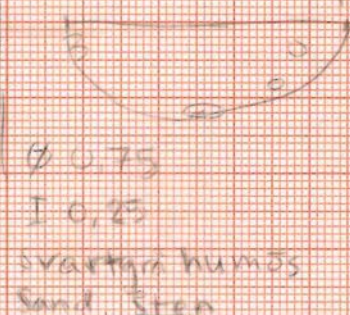
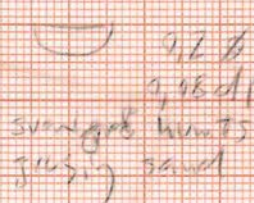
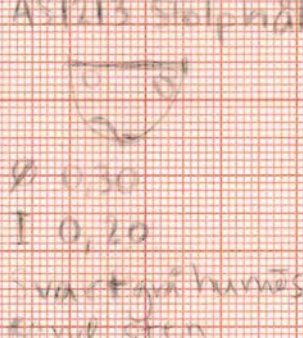
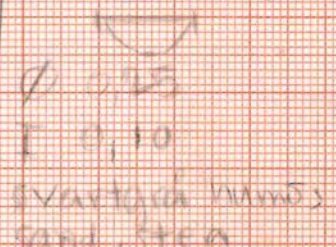
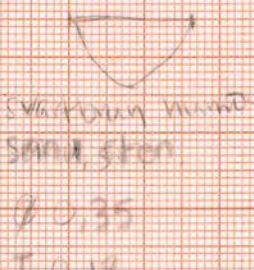
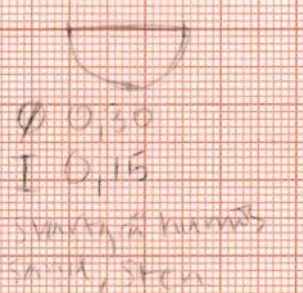
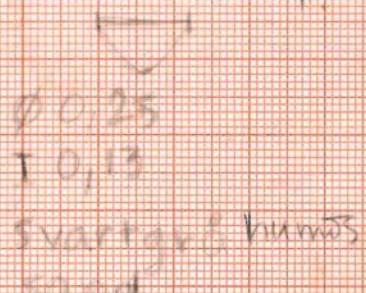
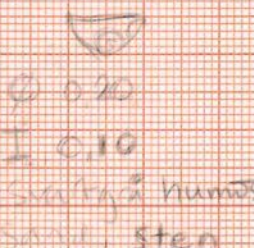
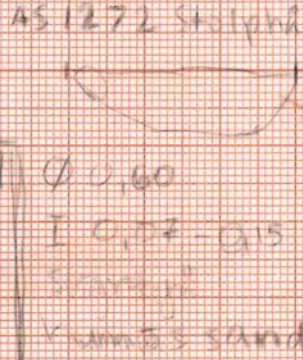
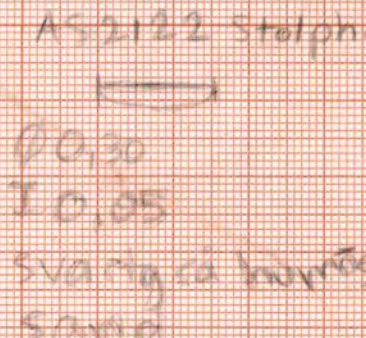
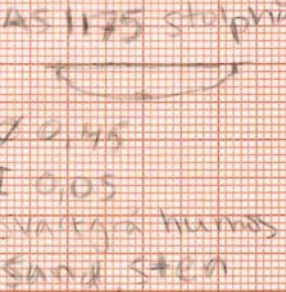
svartbrun humös sand

AS1621

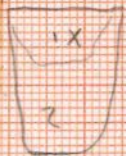

0,15 Ø
0,07 d

brunt sand, grusig sand, stolp botten?

340 2 di	1:20	AS 906 AS 915	AS 2435 - 50	UTGÅR: AG 2999 (FU) AS 1167 AS 1606 AS 1600 AS 960 (FU)
sand, stoll				
stoll		AS 846 stollhål	AS 798 Taksten	
				AG 1259 - Grop A
stollhål		AS 851 stollhål	AS 1213 Stollhål	
humus				AS 2115 Stollhål
stollhål		AS 1146 Stollhål	AS 1184 Stollhål	
sand				AS 2130 Stollhål
di sand,		AS 1153 Stollhål	AS 1272 Stollhål	
sig sand				AS 2128 stollhål
ig sand		AS 1175 Stollhål	AS 2122 Stollhål	
vol, grus				

AS1442 - Takstolpe?

9,30 Ø
9,32 d

1. Mörksvart humös sand,
grusig
2. Brunsvart grusig sand
X = Keramik

AS681 - Stolplåt / grop

9,45 Ø
9,12 d

svartbrun grusig sand

AH864 - Hård (botten?)

9,75 Ø
9,12 d

AH1069 - Hård

9,30 Ø
9,35 d

1,0 Ø
9,14 d
Svart sand, trä-
kol, småsten,
grus & korbärval
sten

svart grusig
sand
Sten botten

AS1450 - Takstolpe?

9,35 Ø
9,45 d

1. Svart grusig humös sand
2. Brun svart grusig sand
X = Keramik, PK

Svart grusig sand, i utlag
träkol. Pölar munda sand
med botten

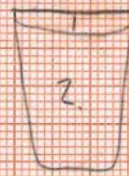
AS1030 - Stolplåt

9,74 Ø
9,14 d

Brun grusig humös
sand

AS1091 -
Talbänne

9,3 Ø
9,42 d

1. Svart grusig humös
sand,
2. Brunsvart grusig
sand

AS1796 - Stolplåt

9,20 Ø
9,24 d

svartbrun humös
grusig sand

AG 2

Ø 0,3
I 0,1

AS1045 - stolplåt?

9,35 Ø
9,14 d

Brunsvart humös
sand, grus, småsten

AS1563 - stolplåt

9,24 Ø
9,1 d

Svart humös grusig
sand

AH21

AS1115 - stolplåt

9,24 Ø
9,08 d

svart humös grusig
sand

Svart grusig sand

AS2561 - stolplåt

9,18 Ø
9,07 d

svart humös grusig sand

AS2409 - stolplåt

9,18 Ø
9,08 d

Svart grusig humös
sand

Ø 0,1
I 0,0

AG 981 - Grop / sten
lyst.

9,55 Ø 9,14 d
Mörkbrun humös
grusig sand

AS1818 - stolplåt

9,20 Ø
9,1 d

Svart humös grusig
sand

AS2393 - stolplåt

9,22 Ø
9,2 d

Svart humös grusig
sand

AS 315

Svart
grusig

AS1465 - Takstolpe

9,33 Ø
9,35 d

1. Svart humös-
grusig sand.
2. Brun svart humös grusig
sand

AS891 - stolplåt

9,20 Ø
9,12 d

Svartgrusig humös sand

AS1803 - Talbänne

9,35 Ø
9,42 d

1. Svart humös sand
2. Brun svart grusig
humös sand
X = Keramik

svart humös grusig
sand

AS1731 - stolplåt

9,20 Ø
9,1 d

svart humös grusig
sand

AS2247 stolplåt

Ø 0,30
I 0,19

Svartgrig sand, sten,

AS 316

Svart
grusig

AS 31

AS1907 - stolplåt

9,22 Ø
9,09 d

Brun humös sand

9,72 Ø
9,08 d

AS2272 Ø 0,34, 0,01

Ø 0,10,
mörkbrun sand, pölar
med sten med botten

Svart
grusig

AG

Brun

AH 2143 - HÄRD

8.00 m

fl. flat X-Kolprov

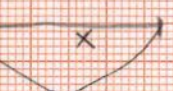
inslag av bränd sten & packad

genom hela anläggningen.

20 cm från botten trösk. Keramikfynd.

838 - Gröp

AH 3350 1.9 m 3 1.2 m Dj 0.25 m

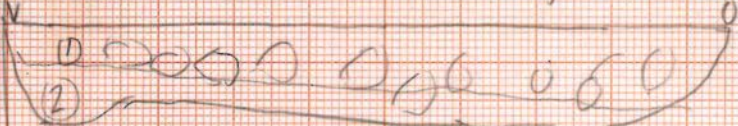

5 m x Kolprov

9 m

an sand, inslag
något med sten.

& sida.

1. Brn humös sand kolprov
2. Svart ~~humös~~ sand keramikfynd
fot

87 HARD

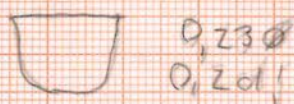
20, Oval

4-0.10

and, sten

AH 3145. Hård

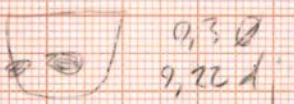
AS 3239 stolplst

Svart grå humös
grusig sand

AH 3152 - Axelrest

AS 3263 stolplst

Svart grå humös
grusig sand

4 - Stolplst

0.220

0.19 dj

8 humös
sand

0.850
0.08 dj
Svart sand,
grus, småsten/
större bränd sten,
fot

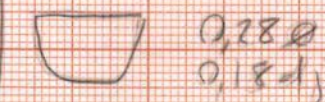
AS 3024

0.3 m
0.15 dj.

Brn sand

AS 3205

stolplst

Svart grå humös
grusig sand

AS 3258

stolplst

Svart grå humös
grusig sand

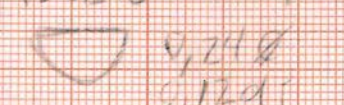
AS 3017

0.20
0.08 dj
Brn sand

AS 3079

0.15 m
0.05 m dj
Brn Sand

AS 3295 - stolplst

Svart grå humös
grusig sand

Svart grå humös
grusig sand

AS 2830 AS 2839

Brn sand
0.3 m
0.2 m dj
0.26 m
0.15 m dj

3145

Svart
kant

AS 1139

0.28 m
0.25 m dj
Brn sand
sten skott

AH 1394 kodn om till AS
ev. takbän
0.45 m 0.45 m dj
Brn sand
ljusbrn sand

Utgår

AS 898

AS 771

AS 784

AS 860

AG 969 (FU-AH 249)

AS 1122 (FU-AS 1345)

AS 991

AS 1586

AS 1668

AS 1579

AS 1684

AS 1825

AS 1811

AS 2443

AS 2385 (FU)

AS 3229

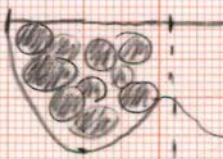
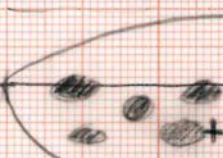
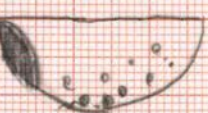
AS 3258

AS 3241

AG 3241 - djur

AS 3010

AH 2329

AS 487 - Stolphål Ø 0,40 I 0,20 svartgrå sand, sten	AS 5538 - Stolphål Ø 0,33 I 0,25 svartgrå sand, sten.	AS 287 - Stolphål Ø 0,28 I 0,18 svartgrå sand, sten	AG 2124 G Grop: Ø 0,80 I 0,30 X PK svartgrå sand
AS 494 - Stolphål Ø 0,35 I 0,30 svartgrå sand, sten	AS 697 - Stolphål Ø 0,25 I 0,22 svartgrå sand, "stenpackning" i mot botten	AS 256 - Stolphål Ø 0,29 I 0,20 svartgrå sand, sten.	AG 3443 G Grop: Ø 0,45 I 0,35 Packad full av flera större st genom hela anl svartgrå sand
AS 5501 - Stolphål Ø 0,40 I 0,25 svartgrå sand, sten	AS 3403 - Stolphål Ø 0,27 I 0,30 svartgrå sand	AS 459 - Stolphål Ø 0,27 I 0,11 svartgrå sand	AS 441 - Stolphål Ø 0,30 I 0,25 svartgrå sand
AS 5508 - Stolphål Ø 0,44 I 0,40 svartgrå sand, Stora stenar.	AS 704 - Stolphål Ø 0,25 I 0,22 svartgrå sand, sten	AS 434 - Stolphål Ø 0,25 I 0,17 svartgrå sand	AG 2767 - H7 Ø 1,75 I 0,45 X FK + PK
AS 516 - Stolphål Ø 0,30 I 0,35 svartgrå sand, sten	AS 5532 - Stolphål Ø 0,33 I 0,34 svartgrå sand, "stenpackning" i mot/i botten	AS 2760 - Stolphål Ø 0,35 I 0,24 svartgrå sand, sten	AG 2735 - Grop Ø 0,55 I 0,25 svartgrå sand, sten mot botten. enstaka kolprickar igenom hela anläggningen.
AS 3411 - Stolphål Ø 0,33 I 0,20 svartgrå sand, sten	AS 479 - Stolphål Ø 0,35 I 0,22 svartgrå sand, sten	AS 341 - Stolphål Ø 0,25 I 0,22 svartgrå sand, sten	AG 2781 - G Ø 1,20, Bredd: I 0,20 X PK svart och

Skällinge SU

Grop + AH 2159 Hård

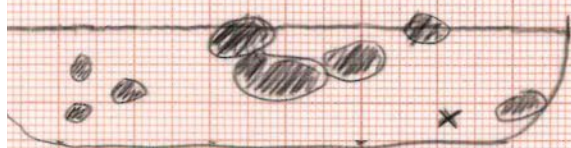
Hård: Svart sand,
Ø 1,05 Sten, kol.

I 0,35

+ PK

X FK

Grop + AH 2848 Hård

Hård:

Ø 1,55

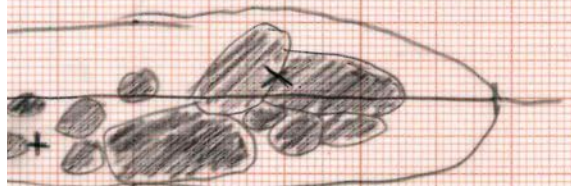
I 0,30

X PK

av stene, Svart sand, sten.
anläggningen.

nd.

HÄRD

vart sand, Riktigt med stora
tenar plockade genom anläggningen.

GROP

I: 0,45, längsmal/oval,

artgrå sand, inslag av sten
h enstaka kolfibrer.

AG 2866 - Grop

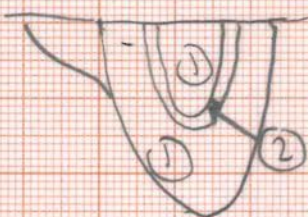
Ø 1,35, bredd: 0,70, oval/längsmal.

I 0,35

X PK

Svartgrå sand, inslag av sten och kol.

AG 1413. Ireda om till AS
0,45 m d 0,5 m d

Takbärare
ihop med 1394
hns N-S

① Bm sand
② Svartbrun sand

Bilaga 17 Keramik, Torbjörn Brorsson, Keramiska studier

Keramik och bränd lera från Skällinge

Torbjörn Brorsson, Keramiska Studier

Inledning

Vid slutundersökningen i Skällinge påträffades 268 keramikskärvor och dess vikt var 3 130 gram. Av denna mängd hade drygt 2,5 kg tillhört samma kärl som framkom i härd A3327. Keramiken har fördelats på 12 fyndposter och den brända leran på två fyndposter. Totalt framkom endast 5 gram bränd lera.

Registreringen har utförts i Intrasis och vid registreringen har följande variabler noterats; vikt, antal skärvor, kärldel, kärltyp, ytbehandling, dekor, skärvtjocklek, största bergartskorn i godset, magringstyp, skärvform samt en preliminär datering. Funktion och preliminär bränningstemperatur har angivits för den brända leran.

Datering

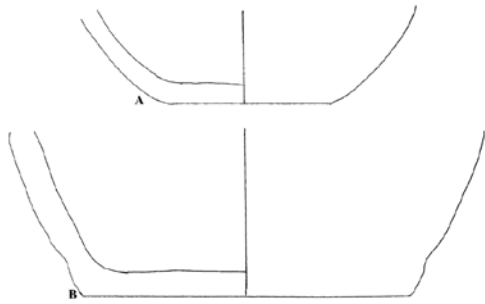
Med utgångspunkt i keramikens form, ytbehandling samt godssammansättning kan keramiken huvudsakligen dateras till övergången mellan förromersk och romersk järnålder. Flertalet av skärvorna har emellertid enbart tolkats vara från äldre järnålder och de har inte varit möjliga att datera närmre.

Kärlformer och kärltyp

Det har inte varit möjligt att rekonstruera något kärl i sin helhet utan tolkningarna av käriformerna utgörs av enstaka skärvor. I härd A3327 framkom delar efter ett större glättat kärl (F6) och det hade en bottendiameter på 15 cm (Fig. 1B; 2B). Till detta kärl fanns det lösa mynningsskärvor och dessa var svagt förtjockade vilket tyder på en datering till yngre förromersk järnålder. I stolphål A1635 fanns flera botten- och bukskärvor (F3) tillhörandes en mindre polerad kopp med en bottendiameter på 11 mm (Fig. 1A; 2A). Godset och ytbehandlingen daterar koppen till yngre förromersk järnålder eller romersk järnålder. Det är möjligt att detta kärl lagts ned som ett byggnadsoffer i det stolpburna huset.

Fig. 1. Skärvor från två olika kärl som påträffats i Skällinge. Keramiken har daterats till övergången mellan förromersk och romersk järnålder. Fyndnr. 3 och fyndnr. 6.

Figur 2. Delar av två kärl i stolphål A1635 och i härd A3327 A) Fyndnr. 3. B) Fyndnr. 6.

Ytbehandling

Majoriteten av skärvorna var glättade. Glättningen innebär att den obrända och fuktiga kärlytan ströks av med en våt hand eller en trasa och en förhållandevis jämn yta kunde åstadkommas. I stolphål A1635 påträffades flera skärvor (F3) som var polerade och dessa skärvor har tillhört samma kopp.

Dekor

Samtliga skärvor från slutundersökningen var oornerade.

Kärlstorlek och skärvtjocklek

En viktig fråga är att försöka besvara om vanlig boplatsskeramik deponerats på platsen eller om materialet har en annan karaktär. Skärvtjockleken har uppmätts på tio skärvor och medelvärdet är 9,1 mm. Det finns skärvor mellan 6 och 12 mm i skärvtjocklek och materialet innehåller därmed kärl i olika storlekar. Dock var de mellanstora och stora kärlen i majoritet och keramiken speglar framför allt hushållskeramik och kärlen var främst avsedda att användas till matlagning och förvaring. Det enda undantaget var koppen i stolphål A1635, och detta kärl kan ha använts som någon form av finkeramik.

Kärlgods

Genom att studera kärlgodset kan bland annat hantverkstradition och kärlfunktionen delvis bestämmas. Grunden för kärlfunktionen är att ett grovt gods var mera lämpligt för upprepade bränningar och därmed skulle dessa i första hand kunnat fungera som kokkärl. Finkeramiken var fint magrad och hade största bergartskorn på under 1,5 mm. Vid bearbetningen har därför en okulär bedömning av magringstyp skett samt det största mineralkornet i godsen har uppmätts med skjutmått, vilket skett på tolv skärvor. Hela materialet kan fördelas i kornstorlekar inom intervallet 1,9 till 3,7 mm. Medelvärdet på det största kornet i kärlgodsen är 2,7 mm, vilket visar på att kärlen främst använts som hushållskeramik.

Relation till keramikmaterialet från förundersökningen, VM300118

Keramiken från för- och slutundersökning skiljer sig på flera sätt, och framför allt på att det framkom andra typer av kärl vid den tidigare undersökningen. Vid förundersökningen påträffades en skärva tillhörandes ett silkärl och detta kärl bör ha använts för ångkokning av

vegetabilier och exempelvis av skalkorn. Det fanns även glättad och rabbad keramik, och troligtvis är denna keramik från förromersk järnålder, och det kan vara samtida med keramiken från slutundersökningen eller möjligtvis något äldre. Det påträffades även en mindre glättad och tunnväggig kopp med flera små öron mellan skuldra och hals. Troligtvis har koppen hängts upp och dess funktion kan ha varit till förvaring. Dock är koppen liten vilket sannolikt tyder på en mycket specifik funktion, och dateringen bör vara yngre förromersk järnålder.

ICP-analyser av det lilla hängkärlet, koppen från A1635 samt kärlet från A3327 visade att samtliga tre var tillverkade av råmaterial som hämtades i norr Halland och kärlen kan klassificeras som lokalt framställda (se nedan). Det lilla hängkärlet och det stora kärlet hade gods med likartad kemisk sammansättning, och även om man använt sig av delvis olika magringsmedel var lerorna sannolikt hämtade inom samma geografiska område.

Bränd lera från Skällinge

Den totala mängden bränd lera från slutundersökningen var endast 5 gram, och fragmenten framkom i stolphålen A915 och A1442. Leran har klassificerats som infodring, och den kan ha använts som packning i en hård eller i en annan typ av kontext, som exempelvis i ett stolphål. Leran har varit utsatt för temperaturer på mellan 700 och 900°C.

ICP-analys av keramik från Skällinge

För att bestämma var keramiken från Skällinge framställts har ICP-analyser utförts. Syftet med analysen är att påvisa om keramiken tillverkats lokalt eller ej. Detta resultat är viktigt i förståelsen av Skällinge som plats men även hur utbytet med andra platser kan ha ägt rum.

Metod

Den analysmetod som använts är ICP-analys (Inductively Coupled Plasma), och analysen syftar till att bestämma keramikens kemiska sammansättning. Halten av 44 olika oorganiska grundämnen undersöks, och sammansättningen kan sedan användas för att bland annat påvisa ett geografiskt sammanhang för keramiken. Av de utvalda skärvorna krossas minst 0,3 g av vardera till ett fint pulver, som löses i en syralösning. Denna lösning injiceras i exciterad argonplasma. När atomerna utsätts för denna energi kommer elektronerna att utsända färgade ljusblixtar, i ett mönster som är unikt för varje grundämne. Detta emissionsspektrum kan mätas med AES (Atomic Emission Spectrometry). Av de 44 olika grundämnena är det 12 ämnen som utgör grunden för tolkningarna av keramikskärvornas proveniens. Det är de metalliska ämnena aluminium (Al), krom (Cr), gallium (Ga), mangan (Mn), vanadin, (V), de alkaliska jordartsmetallerna kalcium (Ca), magnesium (Mg), strontium (Sr), de sällsynta jordartsmetallerna cerium (Ce), lantan (La), alkalimetallen natrium (Na), samt övergångsmetallen kobolt (Co) som utgör grunden för indelningen i olika grupper.

Analysen innehåller en mycket stor mängd data och för att kunna bearbeta denna krävs ett avancerat statistiskt verktyg som kan grupperna proverna. Därför har all data processats i

statistikprogrammet SPSS och resultatet presenteras i form av en klusteranalys och ett dendrogram. Den kemiska analysen av proverna har utförts vid OMAC laboratories, Galway, Irland och bearbetningen av analysresultat har utförts av Torbjörn Brorsson.

Material

För att proveniensbestämma keramiken har tre skärvor från Skällinge analyserats (Tab. ICP1), och dessa har daterats till förromersk och romersk järnålder. I urvalet finns en kopp, ett större förrådskärl samt ett mindre hängkärl som påträffades vid förundersökningen. Keramiken från Skällinge har i första hand jämförts med ett stort antal keramikskärvor från Halland och sydvästra Sverige.

Prov	Föremål	Fyndnr.	Anl.
Skällinge1	Hängkärl	FU 1	
Skällinge2	Kopp	3	1635
Skällinge3	Kärl	6	3327

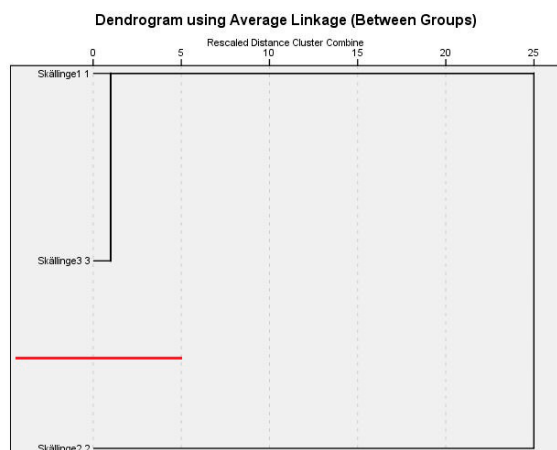
Tabell ICP1. Den analyserade keramiken utgörs av tre keramikskärvor från Skällinge.

Analysresultat

I ett första steg har enbart keramiken från Skällinge analyserats (Tab. ICP2). Analysen visar att skärvan Skällinge2 avviker från de övriga två (Fig. ICP1). Eftersom urvalet är så begränsat är det svårt att uttala sig om hur stor skillnaden är och vad denna beror på. Man kan emellertid konstatera att skärvorna Skällinge1 och Skällinge2 tillverkats av relativt fina kärlgods, medan skärvan Skällinge3 var betydligt grövre. Trots detta återfinns skärvorna Skällinge1 och Skällinge3 i samma grupp. Man kan därmed anta att skillnaden i den kemiska sammansättningen beror på proveniens, snarare än på vad av kärlgods.

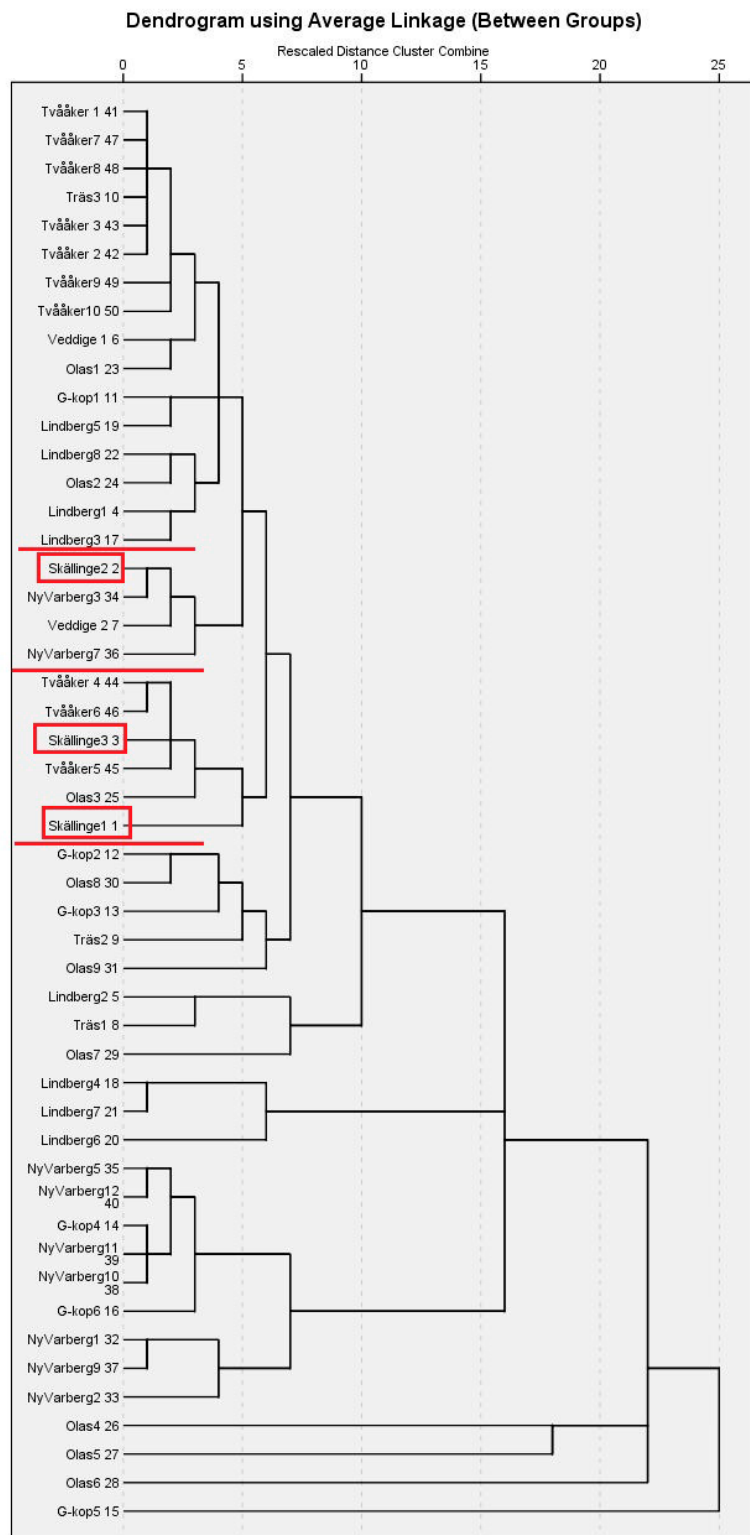
Prov	Al	Ca	Ce	Co	Cr	Ga	La	Mg	Mn	Na	Sr	V
	ppm	%	ppm	ppm	ppm	ppm	ppm	%	ppm	%	ppm	ppm
Skällinge1	8,18	1,2	90,6	12,6	76	20,7	42,4	1,01	834	1,54	227	96
Skällinge2	7,83	1,22	70,5	9,8	49	19,7	35,3	0,85	645	1,65	229	90
Skällinge3	8,4	0,94	86,9	14	59	23,1	41,7	1	713	1,38	176	102

Tabell ICP2. Resultat av ICP-analysen och grundämnen utgör underlag för tolkning av kärlets proveniens.

Figur ICP1. ICP-analysen visar att kärlen Skällinge1 och Skällinge3 har likartade kärlgods medan skärvan Skällinge2 avviker.

I nästa steg har de tre skärvorna från Skällinge jämförts med keramik från olika platser i Varbergs kommun. Keramikmaterialen härrör från en mängd olika boplatser från mellanneolitikum fram till produktion av yngre rödgods i Ny Varberg på 1700-talet. Bland jämförelsematerialet förekommer även keramik som inte tillverkats i regionen, men merparten kan klassificeras som lokalt framställt. Analysen visar att samtliga tre skärvor från Skällinge placerar sig i samma grupper som majoriteten av keramiken från som sannolikt var framställd i Varberg. Skärvorna Skällinge1 och Skällinge3 har bland annat likheter med Östersjökeramik från Tvååker, medan koppen Skällinge2 återfinns tillsammans med keramik från Ny Varberg och Veddige (Fig. ICP2). Det är mycket tydligt att samtliga tre kärl var tillverkade i norra Halland. Kärlen Skällinge1 och Skällinge3 består av leror och magringsmedel som hämtades inom samma område, medan koppen Skällinge2 var tillverkat av råmaterial från en annan plats. Samtliga tre kärl kan klassificeras som lokalt framställda.

Figur ICP2. Samtliga tre skärvor från Skällinge har likheter med keramik från Varberg, och kärlen bör ha tillverkats lokalt.

Prov	Al	Ca	Ce	Co	Cr	Ga	La	Mg	Mn	Na	Sr	V
	ppm	%	ppm	ppm	ppm	ppm	ppm	%	ppm	%	ppm	ppm
Skällinge1	8,18	1,2	90,6	12,6	76	20,7	42,4	1,01	834	1,54	227	96
Skällinge2	7,83	1,22	70,5	9,8	49	19,65	35,3	0,85	645	1,65	229	90
Skällinge3	8,4	0,94	86,9	14	59	23,1	41,7	1	713	1,38	176	102

Prov	Föremål	Fyndnr.	Anl.
Skällinge1	Hängkärl	FU 1	
Skällinge2	Kopp	3	1635
Skällinge3	Kärl	6	3327

Bilaga 18 Metalldetektering, Jonas Paulsson, Schulz Paulsson Arkeologi AB

Metalldetekteringsrapport

Undersökning med metalldetektor i samband med en arkeologisk slutundersökning av fornlämning L2023:1206, inom fastigheten Skällinge 1:139, Varbergs kommun, Halland

Metalldetektormodell som användes: XP DEUS 11"

Undersökningen:

Arbetsmetod och utförande:

En systematisk metalldetektering utfördes i flera steg. Matjorden avsöktes genom att dumphögarna från avbaningen av undersökningsområdet detekterades från ytan. Då dessa var osedvanligt höga blev det endast en begränsad volym som kunde detekteras. Slutligen metalldetekterades alla framtagna större anläggningar och strukturer på det avbanade undersökningsområdet.

Vid avsökningarna av matjorden negligerades generellt utslag från järnföremål medan alla andra kontrollerades. Metallföremål som med säkerhet kunde tillföras tiden före 1850 eller med osäkerhet kunde dateras i fält togs upp och mättes in. Metallföremål som med säkerhet kunde bestämmas till senare tid (d.v.s. efter 1850) tillvaratogs inte.

Vid detekteringarna av anläggningar/lager beaktades alla typer av metallutslag. Metallföremål som låg ytligt togs upp och mättes in, medan djupare liggande utslag markerades för att senare kunna kontrolleras vid de följande arkeologiska undersökningarna.

Fältarbetet utfördes den 10/4 2024

Detekteringssituationen: (fysiska faktorer som påverkar detekteringsresultatet)

Se ovan.

Arbetet utfördes vid meteorologiskt gynnsamma förhållanden.

Jonas Paulsson (Arkeolog och metalldetekteringsspecialist)

Schulz Paulsson Arkeologi AB

Telefon: 0701733223, E-post: sp.arkeologi@gmail.com

**Hitta våra rapporter och
följ oss på våra sociala medier!**

**KULTURMILJÖ
HALLAND**